ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir | Leto XVI. - Št. 60 (4523) | TRST, četrtek 10. marca 1960

KNJIŽNICA

Po hudih dolgotrajnih sporih med predsednikom republike in vodstvom KD

Antonio Segni sestavlja «novo» vlado

Gronchi opozarja, da spada polemika o «določenih delikatnih vprašanjih» pred parlament in ne samo v tisk - Togliatti o stališču KPI: «Videli bomo, kaj nam bo Segni povedal»

(Od našega dopisnika)

RIM, 9. — Po včerajšnji Piccionijevi zavrnitvi ponujenega mandata je Gronchi zaupal sestavo nove vlade dosedanjemu vladnemu predsedniku Antoniu Segniju in s tem izpolnil željo in zahtevo vodstva krščanske demokracije, kateri se je toliko časa upiral. Takoj nato je Segni izjavil, da je «zelo hvaležen predsedniku republike za spontano zaupanje», s katerim ga je hotel počastiti. «Poskušal bom izvršiti — je dodal — zaupano mi nalogo in težil sestaviti vlado, ki bi mogla po svojem programu in sestavi zajamčiti večino v okviru demokratične in republikanske zakonitosti». Na vprašanje novinarjev je nato izjavil, da si pridržuje pravico razgovorov z vsemi načelniki parlamentarnih skupin. Na vprašanje, ali program bodoče vlade omejujejo formule, je Segni odgovoril: «Program moramo pripraviti skupaj z ostalimi kolegi.»

Gronchi pa je ob tej priliki dal novinarjem naslednjo važno izjavo:

Hotel bi zadovoljiti vaše želje glede mojih misli o sedanji fazi krize, toda rajši ne storim, da ne bi sodeloval v polemiki, ki je, če se tiče ustanove, katero danes predstavljam, zavzela včasih tudi osebne namige».

«Zaradi tega se omejujem — je nadaljeval poglavar države — na ugotovitev, s katero bi se morali strinjati vsi tisti, ki mislijo, da se pravilne rešitve lahko bolje dosežejo, kadar se postavljajo na objektiven način, in sicer izven trenutnih strasti in koristi. Ta ugotovitev je naslednja: Določena delikatna vprašanja ustavnega prava se ne morejo obravnavati samo v polemikah v tisku in v agencijah. Obstaja parlament: to je tisto mesto, edino odgovorno za predlaganje in obravnavanje podobnih vprašanj v ustavnem in zakonodajnem smislu, ko ta vprašanja niso take narave, da bi zahtevala poseg drugih organov, ki jih predvideva republiška ustava. In s tem — kar se mene tiče — nimam nič drugega povedati».

Segni bo jutri dopoldne ob 11.30 začel z razgovori. Najprej bo sprejel predsednika parlamentarnih skupin KD Guija in Piccionija in njenega tajnika Alda Mora. Popoldne bo z razgovori nadaljeval, vendar pa vrstni red sprejemov še ni določen. Sicer pa se je Segni z voditelji KD sestal že danes popoldne. Najprej v «rumeni dvorani» na Montecitoriju, kjer se je pogovarjal z vsemi člani vodstva poslanske skupine KD na čelu z Guijem. Novinarjem pa je dejal, da jih bo počastil z vermutom, ko bo sestavil vlado. «Za dober začetek, vam ga ponudimo mi», so odgovorili novinarji. Pozneje se je Segni sestal na sedežu KD na Trgu del Gesu z političnim tajnikom Morom in s Piccionijem in ponovno Guijem.

Dodelitev mandata za sestavo nove vlade Segniju so doslej komentirali samo Togliatti, Reale in Saragat. Togliatti je dejal, da KPI želi sestavo demokratične vlade, ki bi imela program, v katerem bi bile tudi točke, ki so jih obrazložili komunisti poglavarju države in predsedniku zbornice Leoneju ter da bi vlada razpisala upravne volitve v zakonskem roku. Na vprašanje, kako si razlaga Segnijevo izjavo glede njegovega namena, da doseže večino, je Togliatti odgovoril: «Gre za to, da moramo najprej videti, kaj bo povedal Segni». Isti odgovor je dal Togliatti, ko so ga novinarji vprašali glede stališča KPI do nove vlade. Segnijeve besede «demokratična in republiška zakonitost» pa je Togliatti označil kot «hermetični» izraz.

Republikanski tajnik Reale je izjavil, da je današnja Segnijeva izjava še vedno zelo meglena in v okviru izjave vodstva KD. Za izraz «republiška zakonitost» pa je dejal, da je treba najprej vedeti, na koga se vabilo konkretno naslavja in če vključuje tudi liberalne in monarhoste.

Saragat pa je dejal: «Vedno smo trdili, da dajemo prednost vladni formuli, ki je povezana s programom širokega socialnega odprtja. Na podlagi teh elementov se bodo organi PSDI ravnali v primernem trenutku.»

Segni je obiskal danes tudi oba predsednika parlamenta: Leoneja in senatorja Ceschija, namestnika odsotnega Merzagore, ki je danes odpotoval v Turin.

Od demokristjanov je Segnijev mandat komentiral samo voditelj levičarske demokristjanske struje «Baza», poslanec Sullo. «Prepričani smo, da bo Segni sestavil vlado, ne da bi pozabil izkustvo, ki ga je pripeljalo do zadnje ostavke, da bi z njo onemogočil določeno desničarsko politično kvalifikacijo. Želimo tudi, da bi naletel na soglasje tistih političnih sil, ki hočejo uresničenje ustave brez skritih namenov.»

Sele danes se je zvedelo za potek včerajšnjih dogodkov. Kot smo ze poročali, je Gronchi odpotoval takoj po opoldanskem razgovoru z Leonejem na svoje posestvo v Castelporziano, kjer se je sestal z Morom, Piccionijem in Gonello. Najprej je ponovno vprašal Mora, ali pristaja, da bi zaupal mandat politiku, ki bi bil sposoben sestaviti vlado levega centra. Moro je odgovoril negativno in vnovič zahteval, naj mandat zaupa Segniju. Razgovor je bil precej polemičen.

Nato je sprejel Gonello, ki je poglavarju države kot star prijatelj izjavil, da je pravzaprav še najmanj primeren za vlado levega centra in je v tem smislu že poslal posebno pismo skupini demokristjanskih poslancev, v katerem je izrazil solidarnost z vodstvom KD in še prav posebej s Segnijem.

Tretji razgovor je bil s Piccionijem, ki mu je Gronchi ponudil mandat. Piccioni pa takoj odklonil. Gronchi je kljub temu vztrajal toliko časa, da je Piccioni pristal na ponovni sestanek v Kvirinalu. Zdi se, da se je stari senator nato premislil, kajti, ko so ga s Kvirinala iskali, ga niso mogli nikjer najti. Ko so ga končno našli, je njegov razgovor z Gronchijem trajal eno uro. Šele nato je pisarna Kvirinala objavila že znano poročilo, da je Piccioni ponujeni mandat zavrnil.

Gronchi tudi danes dopoldne ni hotel popustiti in je imel dolg razgovor z Morom. Vse ostalo je znano.

A. P.

—«»—

WASHINGTON, 9. — Predsednik Eisenhower je povabil danes na kosilo v Beli hiši vse poslanike latinskoameriških držav v Washingtonu. Kakor je znano, je Eisenhower sinoči govoril po radiu in televiziji o svojem potovanju po Južni Ameriki.

Zahteve koroških Slovencev predložene avstrijski vladi

V obrazložitvi na tiskovni konferenci so delegati obeh slovenskih organizacij poudarili, da živijo Slovenci na strnjenem ozemlju kljub stoletnemu asimilacijskemu procesu - Veliko zanimanje številnih tujih novinarjev

(Od našega dopisnika)

DUNAJ, 9. — Delegacija koroških Slovencev, ki se od včeraj mudi na Dunaju, je danes popoldne priredila v hotelu tiskovno konferenco, katere se je udeležilo okoli 30 novinarjev. Med njimi so dopisniki skoraj vseh avstrijskih in nemških listov in agencij, pa tudi dopisniki UPI, AP, Reuter, ANSA, TANJUG, dopisnika londonskega *Timesa* in newyorškega *Timesa* ter številni drugi novinarji. Po pozdravu, ki ga je novinarjem naslovil dr. Franci Zwitter, je dr. Valentin Inčko prebral naslednjo skupno izjavo zastopnikov Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij:

«V zadnjem času sta gospod zunanji minister Kreisky in gospod državni tajnik dr Gschnitzel podala glede slovenske manjšine na Koroškem izjave v smislu, da južna Tirolska nima z južno Koroško nobene zveze, ker koroški Slovenci baje ne živijo na zaključenem oziroma strnjem naselitvenem področju, marveč v posameznih vaseh in so raztreseni med nemškim prebivalstvom; zato za koroške Slovence tudi ne pride v poštev regionalna rešitev vprašanja, temveč le rešitev na podlagi priznavanega načela. Na te izjave moramo zastopniki koroških Slovencev vsekakor odgovoriti.

Najprej popravljamo: Koroški Slovenci živimo slej ko prej na strnjenem naselitvenem področju! Razlika med južno Tirolsko in južno Koroško je le v toliko, da traja asimilacijski proces na južnem Tirolskem šele 40 let, na južnem Koroškem pa se asimilacijska politika izvaja že nad 100 let.

Kljub temu so se koroški Slovenci obdržali do danes kot narodnostna skupina in je naselitveno ozemlje, na katerem živijo, strnjeno in absolutno, in to dejstvo je vsem znano. Na tem ozemlju zahtevamo uresničitev manjšinske zaščite na osnovi čl. 7 državne pogodbe. To naše stališče in naše načelne poglede na manjšinsko zaščito ter na vlogo manjšine na družbenem, državnem in meddržavnem področju smo ob naših razgovorih s pristojnimi uradnimi predstavniki, včeraj in danes ponovno izrazili in hkrati — v skladu s sedanjim položajem — še enkrat izročili konkretne in izčrpne predloge za nujno potrebno ureditev življenjskih vprašanj naše narodnostne skupine.

Ti predlogi obsegajo: 1. Ureditev šolskega vprašanja, ki v nasprotju z izjavo gospoda zveznega ministra za pouk dr. Drimmla s tako imenovanim manjšinskim zakonom nikakor ni zadovoljivo rešeno. 2. Zahteve s področja gojitve in pospeševanja kulture. 3. Uresničitev jezikovne enakopravnosti in enakosti, katera kljub tako imenovanemu zakonu o sodnem jeziku na sodišču še ni uresničena. 4. Pospeševanje gospodarskih in socialnih potreb. 5. Poprava škode, ki je bila slovenski narodnostni skupini na južnem Koroškem prizadejana zaradi raznarodovalne politike. 6. Ukrepe za odpravo narodnostne mržnje.

Izrecno ugotavljamo in smo to jasno poudarili tudi pri naših razgovorih, da je vsakršna rešitev vprašanja, ki zadevajo slovensko manjšino možna samo v sodelovanju z le-to, in zato tudi pozdravljamo s strani gospoda zunanjega ministra ob njegovem informativnem obisku v Celovcu dne 8. novembra 1959 izraženi načrt o ustanovitvi stalne komisije iz zastopnikov pristojnih vladnih predstavnikov in prizadete manjšine kot vzor za dobrohotno sodelovanje med vlado in manjšino. Razumljivo je, da hočemo pri tem v vsakem oziru sodelovati lojalno in pozitivno».

Razvila se je zelo obširna in zanimiva razprava. Novinarji so tokrat pokazali večje zanimanje pa tudi razumevanje, kot običajno, kajti značilno je, da ni bilo praktično postavljeno niti eno običajnih izzivalnih vprašanj. Novinarje je predvsem zanimalo, kako gledajo predstavniki koroških Slovencev na povezavo vprašanja južne Tirolske in južne Koroške. Potem jih je zanimalo potovanje dr. Kreiskega v Jugoslavijo ter so vprašali, če so koroški Slovenci v tej zvezi predložili konkretne zahteve. Predstavnika koroških Slovencev sta odgovorila, da so bile te zahteve predložene, in sicer danes, ko so bili sprejeti v zunanjem ministrstvu.

Neki novinar je vprašal, kaj se bo zgodilo, če zahteve, ki so jih postavili, ne bi bile uresničene. Ali bi se obrnili na mednarodni forum? Predstavnika koroških Slovencev sta odgovorila, da so bile zahteve, razen današnjih, že predložene podpisnicam avstrijske pogodbe, torej tudi Jugoslaviji. Za ostale, če se ne bi uresničile, pa se ne ve, kakšne ukrepe bi sprejeli.

Na tiskovni konferenci je bilo načeto tudi vprašanje «Vindišarjev». Dr. Zwitter je poudaril, da je prav v tej dvorani, kjer je sedanja tiskovna konferenca, bila sklicana pred časom tiskovna konferenca, ki jo je sklical predsednik Zveze Vindišarjev Einspiler. Značilno na tej konferenci je bilo, da nikakor niso mogli dokazati obstoja posebnega «vindišarskega» naroda, saj je moral sam predsednik priznati, da je bila beseda vindiš pred časom prevzeti izraz za slovensko, oziroma slovenski. Novinarji so se tudi zanimali, kako je s šolami, če obstaja nasilje na Koroškem. Obširno je bilo govora o dvojezičnih napisih, ki so bili odstranjeni, itd. Dr. Zwitter in dr. Incko sta med drugim tudi povedala, da sta bila včeraj sprejeta pri kancleriu Raabu ter pri pravosodnem ministru Tschadeku in v tej zvezi sta omenila, da dr. Tschadek ni pokazal razumevanja. kakršnega so delegati pričakovali.

Danes dopoldne pa je bila štiričlanska delegacija sprejeta še pri dr. Wodeku, ki je delegacijo sprejel v odsotnosti zunanjega ministra Kreiskega in podtajnika Gschnitzerja. Delegati so se z njim zadržali v enournem razgovoru. Dr. Wodek je dejal, da vprašanja, ki so jih koroški Slovenci predložili že pred časom, proučujejo, ter da bo delegacija ponovno poklicana na Dunaj po vrnitvi Kreiskega iz Jugoslavije, ko bodo na njihove zahteve konkretno odgovorili.

Jutri bosta delegacijo sprejela prosvetni minister Drimmel in podkancler Pitterman.

EGON KRAVS

—«»—

Tudi mladina FLRJ bo gradila Agadir

BEOGRAD, 9. — Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije je obvestil danes mladino Maroka in mladino Istiklala, da je mladina Jugoslavije pripravljena sodelovati v gradnji novega Agadira. Pismo, ki ga je poslal obema organizacijama centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije, izraža najglobljo sožalje ob nesreči, ki je zadela marokoško ljudstvo, in sporoča, da je na predloge mladine, ki jih vsakodnevno prejema, pripravljen poslati v Maroko mladinsko delovno brigado, ki bi sodelovala v obnovitvi Agadira.

V ponedeljek nova izjava alžirske začasne vlade

V Parizu posvetovanja v odboru za alžirske zadeve - SFIO pojasnjuje svoje stališče - Poziv «Gibanja za svobodno družbo» za razpis «nedvoumnega» referenduma

PARIZ, 9. — Iz Tunisa se je zvedelo, da bo alžirska vlada objavila v ponedeljek zjutraj novo izjavo. V Parizu je bil danes zjutraj sestanek odbora za alžirske zadeve pod predsedstvom de Gaulla. Sestava tega odbora kaže, da so razpravljali o političnih, gospodarskih, vojaških in sodnih zadevah, ki so povezane z alžirskim vprašanjem.

Navzočnost vrhovnega poveljnika oboroženih sil v Alžiriji generala Challa ter vrhovnega poveljnika francoskih oboroženih sil generala Elyja kaže, da so podrobno govorili o vojaških operacijah v Alžiriji. Opazovalci pripisujejo posebno važnost današnji seji spričo dejstva, da je bila takoj po povratku de Gaulla iz Alžirije.

Vodstvo francoske socialistične stranke je objavilo izjavo, v kateri pravi, da «spričo sedanjega razburjanja duhov želi francoska socialistična stranka opomniti na bistvene elemente svoje alžirske politike», in dodaja, da stranka «ponavlja svoje prepričanje, da se rešitev alžirske drame ne bo našla z zmago orožja».

Izjava nadaljuje: «Stranka je že zdavnaj pojasnila svoje stališče o potrebi ustavitve ognja in o nujnih jamstvih za res svobodno glasovanje alžirskega ljudstva, brez katerih ne bi bilo prave samoodločbe in torej tudi ne trajnega miru. Mnenja je, da so pred ustavitvijo sovražnosti nujno potrebna dvojna pogajanja: o ustavitvi sovražnosti (ki se ne sme zamenjavati s kapitulacijo) in o jamstvih za izvajanje samoodločbe.

Toda kakor je naravno, da se pogajanja o ustavitvi sovražnosti vodijo s tistimi, ki se bojujejo, je prav tako potrebno, da se razgovori o jamstvih za samoodločbo (ker se ta tiče vseh tistih, ki se bodo udeležili glasovanja) začnejo s predstavniki vseh kategorij alžirskega prebivalstva.

Socialistična stranka je prepričana, da, če bi se ta dvojna pogajanja ponudila, bi postalo mogoče prav v kratkem ustaviti ogenj in vzpostaviti mir v Alžiriji».

«Gibanje za svobodno družbo», ki mu predsedujeta Robert Schuman in Antoine Pinay, pa je objavilo poziv, v katerem zahteva referendum «brez dvoumnosti» v Alžiriji.

Gibanje poziva vlado, naj predloži v čim krajšem času Alžircem načrt pravične in trajne rešitve, «ki naj omogoči sožitje dveh skupnosti v istem geografskem okolju in ob popolnem spoštovanju njunih pravic». Dokument pravi, da je od septembra dalje trajna negotovost močno poslabšala politični položaj. «Samo če bi bil vladni načrt zavrnjen, bi razdelitev Alžirije med Evropejci in Alžirci postala neizbežna».

Gibanje obrazložuje zatem svoje stališče o atlantski, evropski in gospodarski politiki. Glede prve poudarja potrebo ohranitve atlantske solidarnosti in politike integracije oboroževanja. Glede Evrope pravi dokument, naj se gospodarska Evropa skupnega tržišča spremeni v politično Evropo. Končno se dokument izreka za liberalizacijo premikov blaga, kapitalov in oseb v notranjosti Evrope «šestih».

—«»—

Kongres FIOM

BRESCIA, 9. — V tukajšnjem gledališču se je začel 23. kongres FIOM — Italijanske federacije kovinarjev v okviru CGIL. Navzoč je bil tudi generalni tajnik CGIL Novella. Uvodno poročilo je prebral poslanec Lama, ki je razčlenil elemente, ki označujejo sindikalni položaj ter notranjo in zunanjo politiko. Obravnaval je nato mezdne pogoje italijanskih kovinarjev in jih primerjal s pogoji v drugih državah. Končno je postavil naslednje zahteve: nagrade naj bodo v skladu s proizvodno sposobnostjo; mezdna enakost med posameznimi sektorji, podjetji, kraji in spolom; skrčenje delovnega urnika. Kongres bo trajal do nedelje.

—«»—

Bonn bo prekinil odnose z Gvinejo

BONN, 9. — Na današnji seji zahodnonemške vlade so pooblastili zunanjega ministra von Brentana, naj prekine diplomatske odnose z Gvinejo, če se bo pokazalo, da je to država res priznala vzhodnonemško vlado. Uradno poročilo pravi, da bo do prekinitve diplomatskih odnosov med obema vladama prišlo, če «ne bo Gvineja v najkrajšem času nedvoumno pojasnila, da ni priznala Vzhodne Nemčije».

—«»—

Poročilo o obisku Kreiskega v Bonnu

DUNAJ, 9. — Avstrijski zunanji minister Bruno Kreisky se je popoldne vrnil z uradnega obiska iz Bonna na Dunaj.

Uradno poročilo o obisku Kreiskyega v Bonnu poudarja «enotnost pogledov med Avstrijo in Zvezno republiko, kar se tiče prihodnje konference najvišjih, nadzorovane razorožitve, združitve Nemčije ter sodelovanje med skupnim tržiščem in evropskim področjem svobodne izmenjave».

Oba ministra, pravi izjava, se strinjata, da se je treba potruditi za ohranitev miru, ter sta izrekla upanje, da bodo na prihodnji konferenci najvišjih doseženi konkretni rezultati. Ministra vidita v splošni in nadzorovani razorožitvi pogoj za izboljšanje odnosov med Vzhodom in Zahodom, kakor tudi izhodišče za rešitev vprašanja nemške združitve».

«Glede evropske spojitve sta obe strani mnenja, da je treba storiti vse da se prepreči razcep Evrope v dve gospodarski skupini, ki bi se borili druga proti drugi, ter sta poudarili potrebo konstruktivnih ukrepov za ohranitev in povečanje obsega izmenjave med skupnim tržiščem in EFTA».

Krejsky je povabil nemškega zunanjega ministra von Brentana na obisk v Avstrijo. Von Brentano je vabilo sprejel.

Herter ni povedal nič novega na svoji tiskovni konferenci

Nobene spremembe v nemškem letalskem hodniku - Namigovanje na morebitno akcijo proti vladi Fidela Castra v okviru organizacije ameriških držav

WASHINGTON, 9. — Ameriški državni tajnik Herter je izjavil na tiskovni konferenci, da po mnenju Eisenhowerja ni potrebno, da zahodne države obnovijo letalsko povezavo med Zahodom in Berlinom z letenjem v višini nad 3000 metrov. Pripomnil pa je, da tega sklepa niso sprejeli v zvezi z bližnjo konferenco najvišjih. Dodal je, da je ta sklep odvisen izključno iz sedanjih operativnih potreb. Če se bodo te menjale, bodo zahodne države ravnale drugače.

V zvezi z govorom Hruščeva v Indoneziji je Herter izjavil, da Hruščev, s tem da je izjavil, da bo SZ sklenila ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, če ne pride do sporazuma z zahodnimi državami, ni povedal nič novega. Po mnenju Herterja se izjave Hruščeva «ne smejo tolmačiti kot obnovitev ultimata, ki ga je Hruščev poslal Zahodu novembra 1958 glede Berlina.»

Izrekel je zatem upanje, da se bodo zahodne države sporazumele o skupnem načrtu o razorožitvi za ženevsko konferenco, ki se bo začela 15. marca. Dodal je, da se nesoglasja med ZDA in Francijo tičejo samo postranskih vprašanj.

Glede Eisenhowerjevega potovanja v Južno Ameriko je Herter izjavil, da je to potovanje imelo velik uspeh tako za ZDA kakor za Eisenhowerja. To potovanje bo v kratkem pokazalo svoj razvoj, in sicer med drugim, ko se bodo začeli razgovori v organizaciji ameriških držav. Eisenhowerjevo potovanje v Latinsko Ameriko ne prinaša temeljnih sprememb v stališču ZDA do Južne Amerike. ZDA bodo nadaljevale svojo pomoč državam te polobe, toda skušale bodo predvsem določiti sistem prednosti pri dobavljanju pomoči.

Herter je tudi povedal, da se je pritožil pri kubanskem odpravniku poslov v Washingtonu zaradi obtožb Fidela Castra proti ZDA. Dodal je, da je on v nasprotju s trditvami havanske vlade skrbno izbiral besede. Zanikal je, da je ameriška vlada razmišljala o možnosti prekinitve diplomatskih odnosov s Kubo. Izrekel je upanje, da bo mogoče med ZDA in Kubo ustvariti novo ozračje in da bodo nesoglasja lahko rešena po diplomatski poti. Trdil je tudi, da je Eisenhower med svojim potovanjem po Latinski Ameriki opazil v teh državah «soglasno zaskrbljenost zaradi tendenc režima Fidela Castra».

Državni tajnik je zanikal, da uživa kancler Adenauer neke vrste pravice veta nad zahodnimi državami, kar se tiče Nemčije. Dodal je, da bodo o nemškem vprašanju spet govorili med obiskom kanclerja v ZDA.

Herter je ponovno očital Sovjetski zvezi, da se vmešava v japonske notranje zadeve, ko skuša prepričati japonsko ljudstvo, naj zavrne vojaško pogodbo med Japonsko in ZDA. Trdil je, da je ta pogodba izključno obrambnega značaja in ne vsebuje nič takega, kar bi lahko povečalo mednarodno napetost.

Herterja so nato pozvali, naj bi komentiral članek nekega newyorškega lista, ki pravi, da so se ZDA, Velika Britanija in Francija takoj po vojni sporazumele, da bodo te tri države odločale v okviru svetovne strategije (NATO naj bi bila le posledica tega sporazuma). List piše, da Francija vztraja v okviru tega sporazuma, naj imajo tri velesile važnejšo vlogo v NATO. Herter je izjavil samo, da se ameriško stališče glede tega ni spremenilo, ter da se tri države redno posvetujejo, ne da bi ta posvetovanja bila v okviru neke ustanove.

Glede ženevske konference o prekinitvi jedrskih poizkusov je Herter izjavil, da ZDA še vedno pričakujejo konkreten predlog SZ.

—«»—

Zahodna pogajanja o razorožitvi

PARIZ, 9. — Nocoj se je končalo s kompromisom dvodnevno delo skupine petih zahodnih držav, ki so zastopane v razorožitvenem odboru (ZDA, Velika Britanija, Francija, Italija in Kanada). Zahodni načrt bo jutri predložen in obrazložen na stalnem svetu NATO. Obrazložil ga bo voditelj ameriške delegacije.

Novi kompromis vsebuje nekaj koncesij s strani ZDA in nekaj francoskih koncesij. Pozno zvečer je bil kompromis predložen francoskemu ministrskemu svetu, ki mu je predsedoval de Gaulle. Ce ga bo francoska vlada odobrila, bodo zahodne države predložile skupen načrt. V nasprotnem primeru pa bo Francija predložila svoj načrt, ostale štiri države pa svojega. Do sedaj ni še nobenih podatkov o zahodnem načrtu. Znan bo šele potem, ko ga bodo odobrile ostale atlantske države, to je dan pred ženevsko konferenco, ki se bo začela 15. marca. Vendar domnevajo, da vsebuje načrt tri zaporedne faze. V prvi fazi bodo morale države sporočiti število svojega vojaštva in določiti največjo količino konvencionalnega orožja. Hkrati bo ustanovljen mednarodni nadzorstveni organ in začelo se bo proučevanje o razorožitvi. V drugi fazi bodo to proučevanje spremenili v sporazume. Razen tega bo prekinjeno proizvajanje atomskega materiala v vojne namene ter bodo spremenili v miroljubne namene zaloge jedrskega orožja. Hkrati bo začel delovati mednarodni nadzorstveni organ, katerega pristojnost se bo raztegnila tudi na prevozna sredstva (rakete, letala itd.). V tretji fazi bodo ukinili vso oborožitev in bodo ustanovili mednarodno silo, ki naj vzdržuje red.

Po današnji seji francoske vlade so objavili poročilo, ki pravi, da je general de Gaulle poročal o «zadovoljivem vtisu», ki ga je prinesel s svojega potovanja po Alžiriji, in da so dali navodila francoski delegaciji za razgovore o razorožitvi.

Festival jugoslovanskega kratkometražnega filma

Prvi nagradi sta dobila Povh in Vukotić

BEOGRAD, 9. — Nocoj se je v Beogradu končal prvi festival jugoslovanskega dokumentarnega in kratkometražnega filma, na katerem je bilo prikazanih 40 filmov v konkurenci in 70 filmov izven konkurence.

Žirija je soglasno sklenila, da se *prvi dve nagradi* za režijo po 200.000 dinarjev dodelita Dušanu Povhu za film *«Trije spomeniki»* (Viba film) in Dušanu Vukotiću za risani film *«Pikolo»* (Zagreb film). *Druga nagrada* 150.000 dinarjev je bila dodeljena Matjažu Klopčiću, za film «Na sončni strani ceste» (proizvodnja *Triglav* film). Za isti film je France Cerar dobil drugo nagrado 100.000 dinarjev za kamero.

Mateju Boru je bila dodeljena prva nagrada za besedilo (100.000 dinarjev) za film «Trije spomeniki». Alojzu Srebotnjaku pa prva nagrada za glasbo v filmu «Tretja mednarodna grafična razstava».

Dušan Povh je poleg prve nagrade za režijo «Trije spomeniki» dobil tudi prvo nagrado Zveze športa Jugoslavije 100.000 dinarjev za režijo filma «Naši najboljši».

—«»—

Ekspedicija na Himalajo odpotuje v Indijo drugi teden

LJUBLJANA, 9. — Po izjavi tajnika jugoslovanske himalajske ekspedicije bo sedemčlanska skupina slovenskih planincev pod vodstvom Kerstnika v ponedeljek, oziroma v torek 15. marca odpotovala z ladjo «Velebit» z Reke v Indijo. To je prva jugoslovanska ekspedicija na enega najvišjih še neosvojenih himalajskih vrhov. Člani ekspedicije se že dlje časa pripravljajo za ta vzpon. Vso opremo za ekspedicijo so izdelala slovenska podjetja.

Indonezijsko letalo napadlo palačo predsednika republike

Verjetno gre za osebno maščevanje nekega pilota, ki je zatem zbežal z letalom neznano kam

DJAKARTA, 9. — Radio Djakarta je sporočil, da je neko letalo «Mig-17», ki pripada indonezijskemu letalstvu, obstreljevalo davi predsedniško palačo «Merdeka» v Indoneziji. To se je zgodilo ob 12.20 po krajevnem času (ob 2.50 po srednjeevropskem času). Predsednik Sukarno je v tistem trenutku predsedoval seji vrhovnega posvetovalnega sveta v palači poleg predsedniške palače. Zvedelo se je, da je isto letalo zatem streljalo s strojnico tudi proti palači Bogor, ki je Sukarnova rezidenca, 50 km od prestolnice. Zatem je letalo obstreljevalo tudi obalno vas Tjilintjin, kjer je ranilo 14 oseb.

Indonezijska informativna agencija «Antara» je sporočila, da so bile pri obstreljevanju predsedniške palače ranjene štiri osebe. Palača pa je bila hudo poškodovana. Palača Bogor pa ni bila poškodovana. Predstavnik vlade je izjavil, da so bile nekatere osebe hudo ranjene.

Na vprašanje, ali vlada misli, da so vzroki, zaradi katerih je pilot obstreljeval predsedniško palačo, osebni, ali pa gre za zaroto, je predstavnik odgovoril: «Mislim, da gre bolj ali manj za osebne vzroke». Pripomnil je, da so v stanovanju pilota, ki je vodil letalo, našli ročno bombo in brzostrelko. Letalo je odletelo z letalskega oporišča Kemajoran približno eno milijo od predsedniške palače v Djakarti skupno z drugimi tremi letali na vežbanje. Letalo, ki je obstreljevalo predsedniško palačo, se ni vrnilo in se ne ve, kam je odletelo. Pilot, ki je vodil letalo, je poročnik in so ga nedavno oblasti aretirale pod obtožbo, da se je polastil orožja brez dovoljenja.

Indonezijsko letalstvo je pozvalo prebivalstvo, naj bo mirno ter naj verjame samo uradnim poročilom oblasti. Izjava dodaja, da so sprejeli vse varnostne ukrepe in da se preiskava nadaljuje.

—«»—

Železniški promet v Jugoslaviji

BEOGRAD, 9. — Jugoslovanske železnice so prepeljale lani okrog 200 milijonov potnikov, to je za 31 milijonov več kot leta 1956. Statistika kaže, da Jugoslovani vedno bolj izkoriščajo letalski in cestni promet. Lani so avtobusi prepeljali nad 81 milijonov potnikov, to je skoro 44 milijonov več kot pred dvema letoma.

DANES

V desetdnevnem sporu med predsednikom republike in vodstvom krščanske demokracije — katerega obstoj je včeraj Gronchi s svojo izjavo potrdil kljub vsem prejšnjim zanikanjem — je zmagalo vodstvo KD. Poglavarju države je treba sicer priznati vso dobro voljo in še boljše namene, da omogoči sestavo levo usmerjene sredinske vlade. Vendar pa je treba hkrati poudariti, da mu je moralo biti tako jasno, da bo vodstvo KD vztrajalo pri Segnijevi kandidaturi, in da je bil zaradi tega Piccionijev «intermezzo» povsem odveč. Gronchijevo spontano zaupanje», ki ga je omenil Segni, ima torej lahko samo tak pomen, ki ne more biti v skladu s spoštljivostjo...

Seveda ni izključeno, da bi Segni mogel sestavljati vlado levega centra. Toda sodeč po komentarjih vodilnih demokristjanov bo dosedanji predsednik desničarske enobarvne vlade poskušal najprej z obnovo štiristranske koalicije. Pet točk v izjavi vodstva KD pa mu omogoča — kot je predvčerajšnjim pravilno povedal socialistični prvak Lelio Basso — kombinacije celo do monarhistov od PDI.

Vsekakor pa je po brezuspešnih Gronchijevih naporih vsaj polovica bitke za vlado levega centra izgubljena. Toda vsi upi še vedno niso šli po vodi.

* * *

Izjava francoskega predsednika de Gaulla, da bo referendum o prihodnosti Alžirije šele po zmagi francoskega orožja, je paradoksalna. Ta izjava pomeni skupno z dosedanjim tolmačenjem korak nazaj ter razlog za razočaranje in zaskrbljenost. Izjava je z eno potezo razpršila upanje v prenehanje vojne v Alžiriji.

Postavlja se vprašanje, zakaj je francoski predsednik zapustil stališče, v katerem ga je za časa ultrakolonialističnega puča podprla francoska in svetovna javnost. Ali je mogoče verjeti, da bi bila realistična pripravljenost na pogajanja sprejeta kot večja slabost od vojne, v kateri je nemogoče zmagati. Zahteve vodstva alžirske narodnoosvobodilne fronte, naj Francija nudi ustrezna in konkretna jamstva za proglašeno samoodločbo, pa so povsem upravičene.

Temperatura včeraj
Najvišja temperatura 9 stopinj ob 15, uri, najnižja 0.8 stopinje ob 3 zjutraj. Vlage 70 odstotkov.

Goriško-beneški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 10. marca 40 muč., Stana
Sonce vzide ob 6.28 in zatone ob 18.04. Dolžina dneva 11.36. Luna vzide ob 15.13 in zatone ob 4.43.
Jutri, PETEK, 11. marca Krištof

Seja pokrajinskega odbora

Izvršili bodo zdravniški pregled vse goveje živine v pokrajini

Razdelitev štipendij dijakom, ki so se posvetili agronomiji

Na torkovi seji pokrajinskega odbora, ki je bila ob popolni udeležbi odbornikov pod predsedstvom odv. Culota so določili, da bodo v nedeljo 13. marca ob 11. uri v palači Attems na Kornu razdelili štipendije in šolske podpore dijakom agronomskih fakultet in višjih kmetijskih šol, ki so se izkazali v šolskem letu 1959-1960.

Stipendije bodo takole razdeljene: 200.000 lir, 130.000 lir, 70 tisoč, 40 tisoč in 10 tisoč lir; skupno 900 tisoč lir. Ta akcija pokrajinske uprave je bila storjena z namenom, da se čim večje število dijakov pošlje študirat v kmetijske šole.

Po proučitvi ekonomskih in pravnih odnosov nekaterih uslužbencev zaradi dvoletnih periodičnih poviškov, je odbor na predlog dr. Polesija sklenil predložiti v odobritev svetu izplačilo mesečne plače uslužbencem na račun bodočih plačnih poviškov.

Odbornik za javna dela Zaretti je sporočil, da je gradbeno podjetje Rizzani iz Vidma že pričelo popravljati zagrajski most čez Sočo; dela bi moralo podjetje zaključiti predvidoma v enem mesecu. Skoraj z gotovostjo lahko rečemo, da bo v drugi polovici aprila promet čez most normalno potekal.

Odobrili so kolavdacijo zidarskih del stanovanjskega poslopja za pokrajinske uslužbence v Ul. V. Veneto ter sklenili izplačati 140.000 lir za popravilo strehe «Lanterne d'oro» na Gradu.

Odbor je izvedel, da je vodna skupnost iz Benetk odobrila spremembe pokrajinskega tehničnega urada glede začetnih del tehnično - komercialnega zavoda «E. Fermi», katerega gradnja bo stala 128 milijonov lir.

V skladu z izrednim programom za zboljšanje zdravstvenega stanja v živinoreji bodo podvrgli veterinarskemu pregledu vso govejo živino v naši pokrajini, da bi iz hlevov povsem izločili vso tuberkulozno živino. Pregled bodo izvedli v petih etapah; prvi dve bosta v kratkem času zaključeni in bosta stali pokrajino in državo 20 milijonov lir.

Za 240.000 lir bodo nakupili oblačila za učence gluhonemnice. Odbornik Grigolon je sporočil, da so v nedeljo 6. marca spustili v bližini Standreža in Gradiške v Sočo okoli 100.000 mladih postrvi, ki so jih dobili iz Arisa pri Rivignanu. Akcija je bila v redu izvršena zaradi ugodnega vremena. Sodelovali so tudi športni ribiči iz Gorice in Gradiške. Prisotni so bili tudi nekateri agenti krajevnega gozdnega nadzorništva. Za to akcijo je pokrajinska uprava do sedaj potrošila 220.000 lir.

Na koncu so obsežno razpravljali o ureditvi nekaterih pokrajinskih cest, zlasti pa tistih, ki bodo na podlagi zakona 635 od leta 1958, ki predvideva državni prispevek, prešle pod pokrajinsko upravo.

—«»—

Nesreča delavca v tekstilni tovarni

Pri nakladanju bombaža v podgorski tekstilni tovarni se je hudo ponesrečil 38-letni Pietro Abrami iz Ulice Ortigara 5 v Gorici. Nekaj pred poldnem so ga z rešilnim avtomobilom ZK prepeljali v civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju zaradi zloma desne noge, poškodb na levi nogi ter poškodb v trebuhu, ki mu jih je povzročilo težko breme, ko je padlo nanj. Če ne bodo nastopile komplikacije, bo ozdravel v 20 dneh.

ZVEZA SLOVENSKIH PROSVETNIH DRUŠTEV V GORICI vabi

v nedeljo 13. marca na

PISAN SPORED PESMI IN PLESOV

ki bo v Prosvetni dvorani z začetkom ob 16.30

Z 41 nastopajočimi se bo predstavila folklorna skupina

TINE ROŽANC

iz Ljubljane, ki je za gostovanje v Gorici pripravila pester spored pesmi in plesov jugoslovanskih narodov.

Vstopnina: sedeži 400 in 300 lir, stojišča 200, dijaška stojišča 100 lir.

Vodnjak na Travniku se zdi, kot da bi bil iz bajke, če ga slikamo v nočnih urah, v megli ožarjenega z lučmi

Zanimivi statistični podatki za obdobje 1952-1957

Napredek v industriji in trgovini občutno nazadovanje v kmetijstvu

Po višini dohodka na vsakega prebivalca je naša pokrajina na 19. mestu v državi ter druga v deželi

Ob koncu leta 1953 je Zveza italijanskih zbornic za trgovino, industrijo in kmetijstvo sklenila zbrati podatke iz vseh italijanskih pokrajin, da bi jih posredovala predsedniku parlamentarne anketne komisije o brezposelnosti Robertu Tremelloniju.

Podatke je poslala tudi goriška trgovinska zbornica. Zajemali so delovanje na omenjenih treh sektorjih od 1953. do 1957. leta. Pred kratkim je zbornica podatke, ki se nanašajo na našo pokrajino, objavila v obliki dostojno urejene brošure, ki ne predstavlja samo nadvse dragocenega dokumenta o delovanju in nehanju naših krajev, ampak tudi nadvse dragocen in nenadomestljiv pripomoček za vsakogar, ki se želi poglobiti v gospodarske razmere naše pokrajine, njenih fenomenov, dobrih in slabih strani. Priložena je tudi zemljepisna karta pokrajinskega ozemlja. Besedilo zavzema 23 strani ter vsebuje tudi 25 razpredelnic.

Med toliko poglavji naj danes navedemo nekaj številk o dohodkih, ki so jih ustvarili zasebniki in javne uprave.

Leta 1952 so zasebni sektor in javne ustanove ustvarili 29.5 milijarde lir čistega dohodka. Vsa leta se je dohodek stalno večal, razen leta 1956, ko je bil za eno milijardo nižji kakor leta 1955, ter dosegel 1957. leta 40 milijard.

Dohodek na prebivalca je znašal 1952. leta 214.000 lir, leta 1957 pa 290.000 lir.

Večji del dohodka so ustvarila industrijska in trgovska podjetja. Leta 1952 je predstavljal dohodek teh podjetij 66.8 odstotka celotnega dohodka naše pokrajine, leta 1957 pa se je ta odstotek zvečal na 69.2 odstotka.

Enakega napredka ne nahajamo na kmetijsko-gozdnem sektorju. Tamkaj se je dohodek v istem obdobju zmanjšal od 5.7 milijarde leta 1952 na 4.5 milijarde v letu 1957, kar pomeni, da se je dohodek ustvarjen v kmetijstvu zmanjšal v tem obdobju od 18.5 odstotka na 10.4 odstotka.

Nazorneje pojasnjujejo te razmere naslednje številke (če leto 1952 označujemo s 100): leta 1957 je znašal indeks v kmetijstvu: 79; v industriji, trgovini, kreditnih in zavarovalnih zavodih ter v prevozih: 146; zasebni sektor in javne uprave: 136.

Zaradi površinske omejenosti je naša pokrajina v državnem merilu 82., v deželnem merilu pa na zadnjem mestu glede ustvarjanja skupnega dohodka, medtem ko je na 19. mestu v državi ter na 2. mestu v pokrajini glede višine dohodka na vsakega prebivalca.

Iz tega se vidi, da je na nekaterih sektorjih precej zaskrbljujoč položaj — poglejmo na primer nazadovanje dohodka v kmetijstvu, primer, ki ga srečujemo po vsej državi, je pri nas toliko bolj otipljiv zaradi srednjeveških lastninskih odnosov v Brdih — drugje pa smo priča zadovoljivemu napredku, ki ga omogočajo posebni zakoni za naše področje.

—«»—

Izlet SPD v Planico

Zaradi velikega števila prijavljencev za izlet v Planico, kjer bodo 27. marca mednarodni smučarski skoki, je Planinsko društvo v Gorici poskrbelo še za en avtobus. Vsi, ki bi se radi udeležili izleta, naj se prijavijo v kavarni Bratuš od vključno 18. marca. Cena vožnje za člane 800, nečlane 900 lir.

—«»—

Prašičja kuga v Novi Gorici

V 14-dnevnem veterinarskem poročilu novogoriškega veterinarja pokrajinskemu živinozdravniku v Gorici je navedeno, da so v štirih svinjakih ugotovili osem primerov svinjske kuge. Zaradi strogih ukrepov, katerim je podvržen uvoz in prodaja svinjskega mesa, ni nevarnosti za širjenje bolezni tostran državne meje.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Alesani, Ulica Carducci št. 12, tel. 22-68.

Pisan spored pesmi in plesov

V soboto zvečer bo nastopil v Trstu v Avditoriju, v nedeljo popoldne pa v Gorici, folklorni ansambel «Tine Rožanc», ki se je že prostovil na številnih nastopih v domovini in drugod. Njegov spored bo nedvomno navdušil tudi tržaško in goriško občinstvo, saj imamo tako malo prilike, da si lahko ogledamo čudovite folklorne plese.

Mladi plesalci in plesalke bodo predstavili v prvem delu sporeda umerjene koroške, živahne in šegave gorenjske in belokranjske plese. Zanimivi so tudi prekmurski plesi, v katerih se kažejo vplivi sosednjih Hrvatov in celo Madžarov.

V drugem delu sporeda nam skupina predvaja še nekaj zanimivih plesov iz hrvaškega Zagorja in Posavine. Ti izredno dinamični plesi predstavljajo pravzaprav višek sporeda. V tem delu bomo lahko videli kot zanimivost še ples makedonskih konjarjev — Sopsko oro, ki nam nazorno kaže ogromno razliko med slovensko in daljno makedonsko folkloro.

Kot vidimo že iz tega kratkega opisa programa, so pripravili člani folklorne skupine «Tine Rožanc» izredno zanimivo prireditev, katero bi bilo res škoda zamuditi.

V organizaciji ENAL in ustanove za turizem

Razstava fotografij z naslovom «Slike goriške pokrajine»

Dela sprejemajo na ENAL najkasneje do 4. aprila - Najboljše slike bodo poslali na vsedržavno razstavo v Treviso

Pokrajinsko vodstvo ENAL in pokrajinska ustanova za turizem organizirata razstavo, združeno z natečajem umetniške fotografije z naslovom «Slike goriške pokrajine». Razstava bo od 9. do 19. aprila.

Sprejeli bodo slike, ki bodo prikazovale turistične zanimivosti naše pokrajine, in sicer panoramske slike, kakor tudi detajle. Napravljene morajo biti na tak način, da jih bo mogoče objaviti. Vsaka slika mora prikazovati zanimiv motiv ali vzbujati pozornost za tisti kraj, ki ga prikazuje. Organizatorji bodo rade volje vzeli v poštev panoramske fotografije in slike z zanimivih turističnih področij, monumentalnih zgradb, vil, parkov, gradov, arhitektonskih posebnosti, kmečkih hiš, značilnega življenja našega prebivalstva in krajevnih ljudskih tradicij, starinske oznake hotelov, gostiln, trgovin, napisov, zanimivosti tradicionalnih praznikov, trgov itd., skratka pridejo v poštev vsi tisti motivi, ki lahko predstavljajo čim popolnejši okvir naravnih in umetniških lepot, zgodovinskih spominov, tipičnih proizvodov — zlasti obrtniških — ter vseh turističnih motivov naše pokrajine.

Razstava je razdeljena na naslednji kategoriji: a) fotografije v belem in črnem, na papirju; b) fotografije v barvah, na papirju. Udeleženec lahko predloži največ 10 fotografij za vsako kategorijo. Daljša stran fotografije v belo-črnem ne sme biti krajša od 30 in ne daljša od 40 centimetrov. Daljša stran fotografije v barvah ne sme imeti manj kot 18 in več kot 24 cm. Fotografije bodo vokvirili organizatorji.

Vpisnina stane 500 lir za vsakega udeleženca za sodelovanje v eni kategoriji (ne glede na število predloženih fotografij). Znesek se plača pokrajinskemu uradu ENAL skupno z vpisnino. Fotografije in vpisnino morajo dostaviti na ENAL, Korzo Italia 25, tel. 33-81, najkasneje do 4. aprila.

Razsodišče bo na podlagi umetniških in tehničnih kriterijev ter originalnosti izbralo dela, ki jih bodo pozneje razstavili. Sestavilo bo lestvico nagrajencev ter izbralo fotografije za vsedržavno razstavo — natečaj v Trevisu. Razsodišče bo lahko poslalo v Treviso največ 20 del. Njegova odločitev je dokončna in bo neposredno sporočena prvim desetim nagrajencem iz vsake kategorije.

Predvidene so sledeče nagrade za vsako od dveh kategorij:

1. nagrada: diploma in 20 tisoč lir; 2. nagrada diploma in 15.000 lir; 3. nagrada diploma in 10.000 lir; 4. nagrada diploma in 5000 lir; 5. nagrada diploma in velika medalja; 6. nagrada diploma in majhna medalja; 7. nagrada diploma in velika srebrna medalja; 8. nagrada diploma in majhna srebrna medalja; 9. nagrada diploma in velika bronasta medalja; 10. nagrada diploma in majhna bronasta medalja.

Nesreča na delu

Pri delu v tovarni Salvador se je včeraj poškodoval 49-letni Aldo Colocci od Sv. Andreja št. 14. Na nogo mu je padla utež in mu poškodovala prst, zaradi česar se bo moral zdraviti od 8 do 30 dni na prvem kirurškem oddelku.

23. aprila v Gradežu festival popevk

Komisija je izbrala 8 pesmi

Tudi letos, in sicer 23. aprila bo v Gradežu XII. festival popevk. Posebna komisija, katero sestavljajo goriški skladatelj Edy de Leitenburg, Ruggero Garini, Fernando Malfertheiner, Danilo Disetto, Mario Pigo in Luciano Sansone, je te dni pregledala številne popevke, ki so letos napisane v narečju iz Gradeža. Po dolgem izbiranju je komisija izbrala osem popevk, ki so po njenem mnenju najbolj vredne, da se predvajajo občinstvu na festivalu.

Izbrane so bile naslednje pesmi: «El primo baso» E. Tonon - D. Marchesan; «Mamma perdoname» C. Tomasin - M. Olivotto; «Piccola sartina» A. Facchinetti - E. Fidao; «Piccole stelle» M. Boemo - A. Gordini; «Son inamorada» G. Salvador; «Vecio pescaor» E. Tonon - A. Marin - L. Zuliani; «Xe sogno o xe vero» M. Boemo - G. Langone; «Xe vero amor» G. Corbatto - A. Marin - L. Zuliani.

—«»—

Aretacija zaradi nečednih dejanj

V soboto zvečer je policija aretirala 49-letnega Giuseppa Battistija iz Ulice Formica 44, lastnika stojnice za prodajanje sadja pred kavarno Posta na križišču Verdijevega korza in Ulice Santa Chiara.

Policija je že dalj časa sumila, da nečistuje z otroki. V soboto zvečer je opazila, da je prišel k njemu v stojnico 14-letni deček, ko je bila stojnica že zaprta. Policaj je skozi špranjo opazil, da je kmalu po prihodu fantiča pričel Battisti počenjati nečedna dejanja. Vdrl je v stojnico in tako prišel do potrebnih dokazov, da je zapeljeval mladoletnike. Pri priči so ga aretirali in poslali v zapor. Policija je pozneje ugotovila, da je imel podobne odnose še z dvema 14-letnima mladeničema.

Starši so vložili tožbo, Battisti pa je sedaj na razpolago prokuri.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Drzno dejanje v običajnih neznancev», V. Gassman, C. Cardinale.
VERDI. 21.15: «Balet rimske opere».
VITTORIA. 17.00: «Verboten. Forbidden» — «Prepovedano», J. Best, S. Cummings.
CENTRALE. 17.00: «Ukaz za umor», E. Obbert.
MODERNO. 17.00: «U Boot gusar prepadov».

IZ TRŽAŠKEGA DNEVNIKA

Neprijetna vest, ki uradno še ni potrjena

Tudi v Trstu smo jedli kruh zabeljen s konjskimi kopiti

Med Domjem in Dolino je imel tržaški podjetnik «tovarno kosti» - Maščobo naj bi prodajal v Trstu in drugih italijanskih mestih - Okoli tovarne je smrdelo kot pri krematoriju

O ponarejevanju živil se v Italiji govori že nekaj let. Zadnje mesece se je o tej zadevi precej govorilo in pisalo tudi v našem mestu, zlasti ko so ustavili precejšnjo količino olja in pošiljko spet vrnili v Toskano.

Kazalo je, vsaj upati je bilo, da ima naše mesto pri vsem tem kolikor toliko sreče. Toda včeraj je počila vest, ki je razburila mesto in deželo.

Med preiskavo, ki je trajala več kot mesec dni, so uradi za sanitarno inspekcijo, policija in karabinerji odkrili krivce, ki so predelovali kosti, loj in druge odpadke ter uporabljali tako maščobo, ki je primerna za izdelovanje mila, za kruh in pecivo.

Uradnega poročila do sinoči nismo še dobili. Upati je, da bodo pristojne oblasti čimprej izdale obširno poročilo, da bo vsa javnost obveščena o zadevi.

Včeraj smo nabrali nekaj podatkov, ki pa ne morejo biti še popolni.

Med Domjem in Dolino nekaj sto metrov od mostu pri križišču in nekaj metrov od ceste, ki pelje v Mačkovlje, na kraju, ki mu domačini pravijo «Vovkovci», blizu nekdanje smodnišnice je nekaj metrov vstran od ceste, med nivami in trtami že več let mala stavba, ki ji domačini pravijo «fabrika kosti». Stavba je last nekega podjetja iz Ulice S. Nicolò. Licenco za «tovarno kosti» pa ima že nekaj let Umberto Coloni iz Trsta, ki je bil pred leti zaposlen v tržaški klavnici in sicer v konjskem oddelku. Nekateri domačini mu pravijo «Furlan» in vedo povedati, da ima Coloni to industrijo dve ali tri leta, prej pa da jo je imel neki Vedova. Pravijo tudi, da je podjetniku verjetno šlo dobro, ker je polagoma razširil svoj obrat. V «tovarni» je delalo nekaj delavcev, gospodar pa je prihajal iz Trsta, dovažal kosti itd., ki so jih tam prekuhali, da so pridobivali mast. Domačini so vedeli za to, prepričani pa so bili, da gre ta mast v tovarne mila. Kmetje, ki imajo tam svoje njive in vinograde, niso radi prihajali tja na delo, ker je vse naokrog zelo smrdelo, kakor v nemških taboriščih smrti pri krematorijih. Smrad je bil neznosen zlasti poleti in v meglenih dnevih.

Drugi so nam povedali, da je Coloni kupoval vse kosti, kopita itd. v osrednji tržaški klavnici pri Sv. Soboti, maščobo pa je baje prodajal v Trstu in pošiljal tudi v druga italijanska mesta, kakor na pr. v Milan. Pravijo tudi, da so med preiskavo našli v skladišču velike količine maščobe. Tovarna je zaprta že skoraj mesec dni in je vse zapečateno.

Pristojni organi so menda napravili pet prijav sodišču, med prijavljenimi sta dve pekarni in ena slaščičarna. Prav gotovo bo veliko presenečenje in nezadovoljstvo, ko bodo prišla imena na dan.

Začelo se je, ko je upravna policija začela preiskavo glede izvora in uporabe maščob pri peki kruha in slaščic v našem mestu. Tako so ugotovili, da v nekaterih pekarnah in slaščičarnah uporabljajo za boljši kruh in pecivo tudi take maščobe, ki nimajo nobene veze z maslom, mastjo in oljem. S sodelovanjem policije in karabinjerjev so nato prišli na sled, od kod prihaja maščoba in so napravili preiskavo v «Tovarni kosti».

Nekateri pravijo, da so v tej tovarni predelovali tudi konjsko meso in maščobo, loj itd. ter da so nekateri peki uporabljali konjski loj namesto masla, olja ali masti.

Prvi je včeraj objavil neki tržaški list, nato je povzela vest tudi agencija ANSA. Poročilo tržaškega lista in agencije ANSE pa je zelo razburilo Mačkovljane, ker omenjeni list in agencija ANSA med drugim trdita, da je tajna predelovalnica živalske maščobe v neki kmečki hiši v Mačkovljah, «Mala vasica, nekaj metrov od demarkacijske črte s cono B v občini Dolina» (tako piše «Il Piccolo» in navaja agencija ANSA).

Tovarna ni bila tajna in ne v Mačkovljah, niti ob meji. Tovarnar ni iz Mačkovelj, niti iz dolinske občine, pač pa iz Trsta.

Iz poročila omenjenega lista in agencije je razvidno natolcevanjem. Domačini se razburjajo, in to upravičeno, ker se čutijo prizadeti in obrekovani. Lahko si predstavljamo, kakšen vtis je napravilo včerajšnje poročilo na meščane, tem bolj, ker ni bilo navedeno niti ime «tovarnarja». Razen tega pa pade v oči namigovanje in hujskanje, češ da je ta predelovalnica živalske maščobe nekaj metrov od jugoslovanske meje. «Il Piccolo» je tudi ob tej priložnosti pokazal svoje pravo lice.

Poleg vsega tega pa se nam vsiljuje še eno vprašanje. Kdo je dal omenjenemu listu vest? Taka vest zanima vso javnost in bi morali biti vsi listi istočasno obveščeni. V tem primeru je zadeva še bolj resna, ker je list, ki je dobil prvi to vest, prikazal zadevo netočno.

—«»—

Agilni tatovi

Neznanci so v noči med ponedeljkom in torkom vdrli skozi okno v gostilno «Vittoria» pri Sp. Magdaleni št. 954 in odnesli razno blago v skupni vrednosti 150.000 lir ter 2 tisoč lir drobiža.

Predvčerajšnjim so običajni neznanci vdrli v stanovanje Marije Trampuž v Ulici Castaldi 4 in odnesli iz spalnice 100.000 lir.

Predvčerajšnjim je 72-letna Marisa Mjic vd. Tomc iz Ulice Madonnina 3 prijavila policiji, da ji je nekdo 6. t.m. ukradel denarnico in 20.000 lir, ko je vsa zamaknjena gledala film v dvorani Massimo.

Tudi predvčerajšnjim pa je 21-letni Giorgio Gerovaz iz Ulice Caccia 4 prijavil policiji, da mu je nekdo ukradel lambreto, ki jo je parkiral na ulici pred svojim stanovanjem.

—«»—

Nesreča motociklista

Včeraj ob 22.15 so pripeljali z rešilnim avtom RK v bolnišnico 55-letnega Diulia Dominicinija iz Ul. Caccia 8, kateremu so ugotovili rano na čelu, ki bo ozdravela v 8 ali 10 dneh. Dominicini je povedal, da se je malo prej peljal po Istrski ulici s svojim motociklom proti mestnemu središču. Pri pokopališču pri Sv. Ani se je nenadoma zaletel ob desni pločnik in se prevrnil.

—«»—

Verjetna zastrupitev s tetanusom

S pridržano prognozo so včeraj opoldne sprejeli v glavno bolnišnico 39-letnega Antona Zorzuta iz Zavelj št. 321 zaradi verjetnega tetanusa. Zorzut je dejal, da se je pred 15. dnevi ranil v prst leve roke, ko je čistil vrt.

Poročilo odhajajočega predsednika IAPC

Ob včerajšnji ceremoniji predaje poslov novemu predsedniku Zavoda ljudskih hiš IACP klerikalcu in predsedniku katoliške organizacije AC LI dr. Masuttu je dosedanji predsednik liberalec odv. Gasser orisal delovanje zavoda v zadnjih štirih letih in pol, ko mu je predsedoval. Od julija 1955 do februarja letos so oddali najemnikom skupno 193 hiš s 1890 stanovanji in 10.436 prostori, za kar so potrošili 4 milijarde, 790 milijonov 605.617 lir. V gradnji je 135 hiš z 979 stanovanji, za katere so tudi že delno pripravljeni načrti.

Z gradnjo teh novih hiš se je tudi precej razširilo mesto. Novo lice so dobila predmestja s skupinami hiš v gornjem Rocolu, na Kolonkovcu, pri Sv. M. M. spodnji, v Ul. Baiamonti in na Elizejskih poljanah. Druge bloke hiš so zgradili v Miljah, Ogleju, Gradežu, Starancanu in Tržiču. IACP razpisuje tudi javne dražbe za gradnjo hiš INA-Casa.

Odv. Gasser je še povedal, da je tržaška občina že leta 1902 ustanovila Zavod ljudskih hiš, ki je najstarejši v Italiji in ki je zato služil drugim občinam kot vzor. Z imenovanjem dr. Masutta za predsednika IACP so si tržaški demokristjani osvojili še eno važno gospodarsko postojanko.

—«»—

Zahvala ženske sekcije NSZ

Ženska sekcija Neodvisne socialistične zveze v Trstu se toplo zahvaljuje za sodelovanje na prav dobro uspeli osrednji proslavi 8. marca: solistom Evi Pertotovi in Dariu Zlobcu ter spremljevalcu Aleksandru Vodopivcu; gojencem baletne šole Slovenskega gledališča in prosvetnega društva «Ivan Cankar» ter učitelju Adrijanu Vilesu. Nadalje folklorni skupini «Rade Pregarc» ter vsem tovarišem in tovarišicam za njihovo sodelovanje

Nedonosen šovinizem

Tržaška pokrajinska turistična ustanova je pripravila propagandistični turistični material v korist pokrajine v letu 1960. Ta material sestoji iz vrste brošur. Tako so izdali brošuro «Trieste — Informazioni turistiche 1960» v sedmih jezikih posebej (v italijanščini, nemščini, angleščini, francoščini, holandščini, danščini in švedščini). Poleg tega so sestavili: propagandni letak o tržaškem nabrežju (5 ločenih izdaj v: italijanščini, francoščini, nemščini, angleščini in holandščini), brošuro o Miljah (tri ločene izdaje v: italijanščini - francoščini, italijanščini - nemščini in italijanščini - angleščine), brošuro «Muggia vecchia» (dve izdaji v: italijanščini - nemščini in angleščini - francoščini) in končno brošuro «Grotta gigante» (dve ločeni izdaji v italijanščini in nemščini). Založili so tudi fotografski lepak formata 100 krat 70 cm.

Zelo pravilno je, da se turistična ustanova na razne načine trudi privabiti v Trst tuje turiste in da jim nudi v Trstu brošure v njih jeziku, kjer lahko turist najde primerne informacije, pojasnila, opise prirodnih lepot in podobno.

Toda glede jezikov, v katerih so izdane zgoraj navedene brošure pokrajinska turistična ustanova ni upoštevala edino pravilnega načela (ki je istočasno najbolj rentabilno), da je treba izdati brošure v jezikih tistih narodnosti, ki v največji meri obiskujejo tržaško področje.

Popolnoma je nerazumljivo in to ne samo iz načelnega stališča, temveč tudi zaradi grobega utilitarizma, zakaj nismo izdali takih brošur vsaj v srbohrvaščini, če jih že slovenščina preveč bode. Dokaz za tako trditev predstavljajo nedvoumne številke o prihodih tujih turistov in o nočninah, kjer so državljani jugoslovanske narodnosti vedno na prvem mestu in kjer njih delež v splošnem turizmu stalno narašča. Tako so zabeležili 1958. leta prihode 20.280 jugoslovanskih turistov in 33.320 nočnin. Holandcev pa so istočasno zabeležili 720 z 2.084 nočninami, Dancev 457 z 977 nočninami, Švedov 584 z 1353 nočninami. To pomeni, da se za nekaj sto Holandcev (ali Dancev) izplača izdati propagandne brošure, za tisoče Jugoslovanov pa mnenju turistične ustanove, pa ne. Taka politika je kaj kratkovidna in ne more odražati stvarnih interesov tržaškega turizma, temveč je samo izraz določenih šovinističnih gledanj, ki še vedno — na škodo vsega tržaškega gospodarstva — prevladujejo v nekaterih krogih in kot kaže dejstva tudi pri Tržaški pokrajinski turistični ustanovi.

Pismo iz Nove Gorice

Načrti novogoriške občine za investicije v tekočem letu

Potem ko je sprejel okrajni ljudski odbor v Novi Gorici letošnji družbeni načrt, so na vrsti še občine, kjer delajo še zadnje izračune, primerjave podatkov in vse ostale priprave za predložitev osnutkov družbenih načrtov v razpravo ljudskim odborom. Novogoriška občina je že zbrala podatke, ki omogočajo vsaj grobo predvidevanja osnovnih nalog gospodarstva v tekočem letu. Na prvem mestu je tudi letos skrb za nadaljnje povečanje tako industrijske kakor kmetijske proizvodnje v občini. V ta namen bo vloženih tudi izredno veliko sredstev.

Predvidevajo, da bodo investirali okrog 2,8 milijarde dinarjev, od tega samo za napredek industrije 718 milijonov, za kmetijstvo 728 milijonov, za trgovino 189 milijonov, za obrt 188 milijonov, za gostinstvo in turizem 100 milijonov, za mehanizacijo gradbeništva 80 milijonov, za promet 83 milijonov dinarjev, za ceste in druge komunalne objekte pa 150 milijonov dinarjev. Precejšnja vsota denarja je razen tega namenjena za gradnjo stanovanj in šolskih poslopij, ki jih že gradijo, in za novo osnovno šolo v Novi Gorici, ki jo bodo začeli graditi letos.

Investicije namenjene industriji bodo porabili predvsem za že napovedano povečanje Tovarne pohištva v Novi Gorici, za povečanje zmogljivosti Goriške strojne tovarne in livarne, Solkanske industrije apna, za nov obrat «Iskre» v Sempetru, za modernizacijo Goriških opekarn, tovarne čevljev v Mirnu, mizarstva «Istok» v Mirnu in še nekatere industrijske ter obrtne obrate.

Kmetijstvu namenjena sredstva naj bi porabili za začetek urejanja velikega kompleksa sadovnjakov in vinogradov v Biljenskih gričih, za gradnjo hlevov na kmetijskem posestvu, za začetek gradnje vinske kleti na Volčji dragi, za nove nasade, zadružna skladišča in nekatere druge objekte.

V Novi Gorici bodo nadaljevali dela predvsem na že začetih komunalnih objektih in stanovanjskih stavbah, gradili pa bodo tudi nove. V načrtu imajo predvsem zgraditev še nekaterih prometnih žil in kanalizacije, kjer naj bi že letos gradili tudi nekatere stanovanjske in druge stavbe. Nadalje naj bi spomladi začeli graditi nekatere mestne ceste — Gradnikovo in Kosovelovo — v že zazidanem delu mladega mesta.

S tem bodo letos začeli graditi ožje središče mesta, kjer bodo sezidane predvsem večje stanovanjske hiše z lokali za trgovine, obrtne delavnice in druge uslužnostne dejavnosti. Eno takih hiš z 48 stanovanji naj bi že letos zgradili nasproti upravne zgradbe, drugo s 35 stanovanji pa ob Delpinovi cesti, nasproti nove gimnazije. Večjo stanovanjsko zgradbo, v kateri bo prva samopostrežna trgovina v okraju, pa so te dni že začeli graditi ob Erjavčevi cesti, manjše poslopje s trgovskimi in drugimi lokali pa bodo zgradili ob Delpinovi ulici, nasproti nove restavracije.

K nadaljnjemu izboljšanju gostinstva naj bi med drugim pripomogla dograditev novega hotelskega poslopja pri restavraciji v Novi Gorici ter preureditev in modernizacija hotela «Poldanovec» na Lokvah.

Gradbeno dejavnost, ki naj bi bila letos v Novi Gorici mnogo večja kakor prejšnja leta, močno ovira stalno deževje. Gradbena podjetja imajo zaradi tega veliko škodo. Se pa resno pripravljajo, da bi zmogla veliko gradbeno nalogo. Koliko bodo uspeli, bomo videli ob koncu prihodnje gradbene sezone.

J. J.

Slovenska prosvetna zveza, Društvo slovenskih srednješolcev, Rod Modrega vala, športno združenje Bor, ASK Simon Gregorčič in Klub beneških študentov prirejajo

Drugi mladinski izlet

v KOPER

Izlet bo zaradi tehničnih razlogov teden kasneje, kot je bilo prvotno določeno.

Izlet bo v soboto 19. marca.

Program: dopoldne ogled tovarne motornih koles Tomos, nato športna srečanja in kulturni program. * Odhod iz Gorice, Trsta in vasi v soboto zjutraj s posebnimi avtobusi, zvečer povratek. * Vpisovanje pri vseh zgoraj navedenih organizacijah in na sedežih vseh prosvetnih društev.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Obisk v ministrstvu

Ko je šel skozi vhodna vrata, se je nekoliko čudil nad novim vratarjem. Vsakdanjemu gostu, kakršen je bil on, je taka stvar, seveda, brž zbudila pozornost. To ni bil več častitljivi starec z belo brado, ki je navadno opravljal službo tukaj, temveč mlajši, bolj čokat človek.

Tudi stopnišče je bilo ta dan videti nenavadno. Mogoče zato, ker ni bilo rdeče vzdolžne preproge. Morda je bilo to v kaki zvezi z začetkom poletja. Saj poleti povsod spravijo preproge v naftalin. Pa vendar je bilo uspešno, kako drugačno se je zdelo stopnišče brez preproge: veliko ožje kakor sicer, manj slovesno, da, že kar hladno in trezno, kakor da bi človek sploh ne bil v ministrstvu, temveč — da, kje neki?

V prednji sobi pri gospodu načelniku je doživel novo presenečenje. Na mestu butastega, domišljavega tajnika, ki je navadno stražil tukaj kakor Cerber, je ta dan sedel prijazno smehljajoč se uradnik, ki se je brž ljubeznivo obrnil k vstopivšemu: «Želite, gospod? S čim vam lahko ustrežem?»

To je bilo izrečeno na način, ki se je nadvse blagodejno razločeval od tistega, kar je bilo tukaj sicer v navadi. Skrajni čas, da se je naposled nekaj spremenilo!

«Moje ime je Miklautz, Dagobert Miklautz. Rad bi govoril z gospodom načelnikom o neki zadevi, ki je nadvse velikega pomena.»

«Gospod načelnik vas bo gotovo sprejel z največjim veseljem. Ali bi mi hoteli medtem povedati, za kaj približno gre?»

Tega ni bil prejšnji tajnik še nikoli vprašal. Ni dvoma, današnji dan je srečen dan.

«Poslušajte me, mladi mož, razložil vam bom na kratko, kaj me je pripeljalo semkaj. Sicer pa nisem prišel prvič. Že dobrega pol leta prihajam skoraj vsak dan sem, ampak ali mi boste verjeli? — do danes se mi ni še nikoli posrečilo doseči, da bi me bili pustili k načelniku! Skandal, ali ne? Poslal sem zavoljo tega pritožbe že več časnikom, ampak ta gospoda drži seveda skupaj, samo da bi se ne moglo uveljaviti nič novega, nič prevratnega!... No, na srečo sedite zdaj vi tukaj, in gotovo me boste sprejeli z večjim razumevanjem kot vaš prednik.

Na kratko povedano, gre za načrt reforme, ki sem ga izdelal, in bi ga hotel predložiti gospodu načelniku. V dolgoletnem studiju se mi je posrečilo zamisliti bistveno nov sistem finančne uprave. Z njim bo konec vseh denarnih stisk za državo in na mah bo rešeno celotno socialno vprašanje.

Le poslušajte! Odločilna osnovna misel mojega načrta je v tem, da se vpelje enoten davek za sleherni smrtni primer in z njim obvezno zavarovanje vsakega novorojenčka. Sami boste brž videli, kako revolucionarno novo je to načelo: mrtvi plačujejo za žive in ne narobe kakor doslej...»

«Zelo zanimivo, zares izredno zanimivo,» je menil tajnik, očitno v spoštljivem začudenju. Potem je prosil še za nadaljnja pojasnila in Miklautz si tega ni dal dvakrat reči, izčrpno je razložil svoj celotni načrt, potegnil iz prsnega žepa liste papirja z dolgimi vrstami številk

«Že vidim,» je naposled dejal tajnik, «ta stvar je tako velikega pomena, da vas moram pri priči peljati h gospodu načelniku. Prosim, potrpite samo trenutek— priglasil vas bom.»

In res, nekaj minut pozneje je peljal Dagoberta Miklautza k navedenemu visokemu gospodu, po hodniku in prostorih, v katere ni bil stopil še nikoli in ki nikakor niso bili videti taki, kakor bi si človek zamišljal najsvetejše prostore državne uprave. Vse je bilo svetlo, preprosto in prijazno in izkazalo se je, da je tudi gospod načelnik izredno ljubezniv prav nič domišljav

Prijazno je opazoval obiskovalca skozi svoje ostre, zlato obrobljene naočnike in ga poprosil, naj se usede zraven njegovega velikega pisalnika,

Z očitnim zanimanjem si je dal razložiti veliki reformni načrt do zadnjih podrobnosti, pregledoval in preračunaval je vrste številk, ki mu jih je predložil Miklautz v sveti gorečnosti, in si zdaj pa zdaj kaj zapisal na list, ki je ležal pred njim.

«Vse to je nenavadno zanimivo, dragi gospod,» je menil naposled in zamišljeno pokimal. «In ta sistem ste si izmislili v tihih urah čisto sami? Kako dolgo se že ukvarjate s takimi vprašanji?»

«Že lepo vrsto let,» je odvrnil Miklautz in bilo mu je povšeči, da kaže načelnik toliko osebnega zanimanja. «Pravzaprav me je pripeljalo k temu naključje. V roke mi je namreč prišel letak nekega norca, ki je trdil, da lahko z eno samo potezo peresa reši vsa vprašanja novodobnega denarnega gospodarstva. Seveda sem brž spregledal klavrne zmote tega zmedenca, toda ko sem razčlenjeval njegov napačni sistem, so se mi v možganih že začele črtati osnovne poteze pravilne rešitve. No, in tako sem našel svojo pravo življenjsko nalogo!

Seveda je dolgo trajalo, preden se mi je danes naposled posrečilo, da sem lahko svoje ideje razložil na pristojnem mestu; pa saj so se morali vsi veliki duhovi dolgo bojevati proti nerazumevanju svojih sodobnikov. V tem torej nisem osamljen.

In zato je danes najsrečnejši dan mojega življenja gospod načelnik! Zares najsrečnejši dan vsega mojega dosedanjega življenja!»

Ginjeno, s solzami v očeh je stiskal načelniku roko. Ta se je razumevajoče nasmehnil, vstal in dejal: «Zares sem zelo vesel, da sem se seznanil z vami, gospod Miklautz. Premišljal bom nekoliko o vsem, kar ste mi pripovedovali. Sicer pa se bova, mislim, odslej pogosto videvala.»

Pritisnil je na gumb za zvonec in v sobo je prišel služabnik.

«Pospremite gospoda,» je ukazal načelnik in šel z obiskovalcem še do vrat.

«Revež ubogi — primer je najbrž neozdravljiv!» je dejal ravnatelj svojemu pomočniku, brž ko so se duri zaprle za Miklautzem. «Po svoje ganljiv človek. Kako je pa sploh prišel k nam?»

«Davi je pobesnel v finančnem ministrstvu, ko ga že kdo ve kolikokrat niso hoteli pustiti naprej. Šele potem, ko je dobil nekaj krepkih doz pomirjevalnih sredstev, si je toliko opomogel, da so ga lahko brez hrupa spravili semkaj...»

«In zdaj ima norišnico za ministrstvo,» je menil ravnatelj.

«Ta simptom neizpodbitno kaže, da se mu je omračil um,» je pripomnil pomočnik. «Normalnim ljudem se zdi stvar ravno nasprotna.»

PERCY ECKOLINS

— Znaš, Jakec, de jest sm forte radoveden, če bo Hruščev vselih šou na Francosko.

— Pej zakej ne be šou? Sej so se taku zmenli.

— Je res, de so se zmenli, ma zdej so pršle druge reči vmes, ke dajo forte mislet. Jen jest be reku, de tudi ruskemi governi ne more bet vselih, kej bo s Hruščevom, kadar bo pršu na Francosko.

— Bejži, bejži, kej se če zgodet! Kej nisi slišou, de je de Gol vse tiste emigrante jen druge ledi, ke be teli kej rogovilet, poslou kam proč na kašne otoke al pej na Korsiko. Jen tudi policija bo forte ahtala, ne se bat!

— Ma kej tisto! Tisto vse vkep ni neč. Drugo, drugo! Tudi tisto, ke pravejo francoski škofi, de nobeden ne smej jet neč zraven gledat, tudi tisto ni še neč. Ma tisto viš, ke so naročili, nej francoski katoliki molejo za dušo od Hruščeva, de be se spreobrnu.

— Jen kej tisto te skrbi?

— Ma jakec, kaku de ti tega ne videš? Kej nisi zastopu, de so primli glih Hruščeva na piko, de be ga spreobrnli? Vre Gronchi ga je vabu, nej se vpiše med demokristjane, kadar ga obsije božja milost. Jen zdej se ga bojo lotli še francoski demokristjani jen molili, de be se spreobrnu. Jen jest rečem: pej če jem rata?

— Kej če jem rata?

— Ma tu, ne, de be ga obsjala božja milost jen de be se spreobrnu. Kej se ne lahko zgodi, de bojo francoski demokristjani res uslišani? Jen se misleš, kej lahko rata s tega? Prfina vojska. Če se Hruščev spreobrne, lahko nardi dvej reči: al ostane na Francoskem, se vpiše med demokristjane jen začne šimfat komuniste jen alora be Rusi zgebili anga kapota, ke be jem delau grdo figuro po sveti jen lahko se razjezijo jen rečejo: vi ste nam ukradli kapota jen alora začnemo vojsko. Al pej gre Hruščev, čeglih spreobrnjen, nazaj u Moskvo jen začne delat u Rusji po direktivah, denmo reč, kardinala Ottavianeta. Jen riščira, de spreobrne vso Rusjo al pej, de ga zaprejo. Jen pole...

— Mihec, mene se zdi, de je tvojeh naumnosti vre zadosti. Kej jemajo reč tisti, ke nas berejo!

— Ma sej tudi jest znam, de tu ni prou pametno. Ma če ga drugi taku lomejo, ne moreš govort pametno.

— Ma ne stoj mislet, de so prou vsi naumni. Vidi — denmo reč — tisti domišjon od filma u Benetkah. Minister od teatrov, ke je — se zna — demokristjan, je mislu, de je tisti komešjon z njeh predsednikam vred preveč pameten jen napreden. Jen je nečko poslou predsednika proč jen denu anga druzga, ke mu je bol po misli. Ma komišjon je reku, ne, mi čemo jemet ta starga predsednika jen če ne pride nazaj, gremo še mi. S tem predsednikam, ke ga je postavu minister, mi ne bomo delali. Viš, ku so moži. Jen pametni.

— Tudi tisti jugoslovanski sodniki niso taku naumni, ku je mislu tisti kapitan od barke, ke je barko prefarbau jen ji dau drugo jeme. Je mislu, de jeh bo uan narihtau, invece so uani njega. Zatu ke je jemu vre več kontravencjonou jen je mislu, de samo če barko pofarba, de bo šla liša.

— Znaš kej, jest nemam zdej cajta. Se morem jet kupet ano srajco, zatu ke u soboto bom šou u Avditorij gledat kaku plešejo Leblančani. Sem slišou, de jemajo forte lepe noše, de forte lepu plešejo vseh sort plesou. Jen mene se forte dopade, gledat kašne lepe plese.

— Sej tudi mene se dopade. Posebno če so vmes kašne lepe mule.

— Bodi brez skrbi, tudi lepe mule so vmes.

— Alora gremo vkep!

Če otrok nima teka...

Potrebe po hrani niso pri vseh otrocih enake, zato ne moremo imeti enakega merila za vse

Brž ko pripeljejo starši otroka na zdravniški pregled zaradi pomanjkanja apetita, mora zdravnik najprej raziskati, če gre res za pomanjkanje apetita, ali pa si starši to samo domišljujejo. Dovolj je namreč takih staršev, ki na vsak način hočejo, da mora otrok pojesti več, kot mu je pa v resnici potrebno. Taki starši se navadno sklicujejo na druge otroke v družini ali izven nje, ki baje pridno jedo, hkrati pa ne pomislijo na to, da so pri različnih otrocih, pa četudi so člani ene in iste družine, potrebe po hrani zelo različne.

Vendar so pa taki primeri, ko gre pri otroku za pomanjkanje apetita precej pogosti. To velja za dojenčke in še prav posebno za majhne otroke in šolarje. So otroci, kjer predstavljata kosilo in večerja za starše pravo muko. Taki otroci že vnaprej govorijo, da ne morejo jesti. Starši jih najprej prosijo in moledujejo, naj vendarle jedo. Ko pa naposled izgubijo potrpljenje, postanejo z otrokom surovi. Poleg vsega se končuje navadno tako kosilo z neuspehom in najhuje je, če začne pri tem otrok bruhati. To se navadno dogaja pri tistih otrocih, ki že od rojstva kažejo nekatere znake živčnosti. Pogosto so tudi starši teh otrok nervozni. Interesantno je, da so te vrste otroci, ki jih medicina imenuje nevropati, prav dobri jedci, brž ko jih oddaljimo iz domačega družinskega okolja ali pa če se znajdejo v družbi z drugimi otroki.

Včasih je treba iskati vzroke za pomanjkanje apetita v napačni prehrani. To se dogaja, če dajemo otrokom v času med glavnimi obroki sladkarije, če jim dovoljujemo, da popijejo pred jedjo večje količine vode ali pa če pijejo med jedjo mleko. Apetita tudi nimajo tisti otroci, ki trpijo na zaprtju. Zato je treba, da vodijo starši evidenco o tej naravni potrebi ter skrbijo za vsakodnevno iztrebljanje. Znano je, da prehrana, bogata na mleku, prav rada povzroča zaprtje. V takih primerih je priporočljivo sadje, sočivje in črn kruh. Tudi mastna hrana ima na stolico blagodejen vpliv.

Otroku, ki nerad je, moramo dajati v prvi vrsti tako hrano, ki je nasitljiva (meso, jajca, sir, krompirjev pire), pa šele potem tisto, ki samo napolnjuje želodec in nima večje hranljivosti (juhe kompoti). Poleg tega je treba otroku, ki nima apetita, hrano tako pripraviti, da bo že v manjših količinah hranljiva, se pravi, da je treba sočivju dodati mnogo masla, olja in tolč, mlečnim jedem in kompotom pa moramo dodati mnogo sladkorja. Če otrok dobi tako hrano, ki je bogata maščob in sladkorja, mu bo dovolj, če bo pojedel dvakrat manjšo količino, pa bo vendarle sit. Po taki koncentrirani hrani, je treba dati otroku dosti tekočin, bodisi v obliki sadnih sokov, domačih čajev ali pa navadne vode.

Včasih je dobro, če dajemo otrokom brez apetita več obrokov na dan, in sicer v manjših količinah; so pa tudi, nasprotno, otroci, ki rajši jedo, čim redkejši so posamezni obroki. Potrebno je torej, da starši sami ugotovijo, kateri izmed teh dveh načinov je za njihovega otroka bolj prikladen.

Razume se, da nastopa pomanjkanje apetita pri vseh otroških boleznih, kjer je telesna temperatura povišana, kot na primer pri angini, pljučnici in gripi. V takih primerih je najbolje, da otroka ne silimo z jedjo, važno pa je, da dajemo otroku dovolj tekočin. Ravno tako nimajo teka dojenčki s prebavnimi motnjami, driskami in bruhanjem. Tu je vsako siljenje neumestno in mnogokrat celo škodljivo.

Mislim, da ni treba posebej omenjati, da nimajo apetita tisti otroci, ki se premalo gibljejo na svežem zraku in ki jim primanjkuje sonca. Mnoge matere se bojijo zimskega zraka in poletne vročine, zato ni nič čudno, če postanejo taki dojenčki rahitični.

Dolgotrajno pomanjkanje apetita povzroča malokrvnost, v hujših primerih pa pride do zastanka v rasti. Razume se torej samo po sebi, da ne smemo čakati, da pride do takih hudih posledic in se moramo zato pravočasno posvetovati z zdravnikom.

Dr. S. B.

—«»—

Prometne zveze Dubrovnika z zaledjem

Ko se bo začela turistična sezona, bo odhajalo iz Dubrovnika vsak dan proti Hercegnovemu, Metkoviću, Trebinju in drugim krajem nad 50 avtobusov na rednih progah, prav toliko avtobusov pa bo prihajalo v Dubrovnik. Razen stalnih in sezonskih zvez, ki so obratovale lani, bodo v letošnji sezoni uvedli še posamezne stalne zveze na progah Dubrovnik - Split, Dubrovnik - Sarajevo in Dubrovnik - Slani.

Hranljiva vrednost nekaterih hranil

Velikokrat se gospodinja sprašuje, koliko zaleže ta, koliko ona hrana in le malo je tistih, ki vedo, koliko hranilnih snovi ima določena vrsta prehrane. Znano je na pr., da ima mastno meso nekoliko več kalorične vrednosti od nemastnega mesa, kot tudi da ima sladkor visoko kalorično moč, dočim imajo na pr. sadje in razne vrste zelenjave zelo malo hranljivih sestavin, zato pa veliko vitaminov in soli, ki so zdravju zelo koristni, ker so sestavni del prehrane, ki jo organizem zahteva. Včasih smo za to ali ono prehrambeno blago že nakazali hranljivo vrednost, danes bomo prikazali sestavo nekaterih prehrambenih artiklov, ki so malone vsak dan na mizi.

Navadno kokošje jajce tehta v povprečju od 50 do 60 gramov. V enem jajcu je približno 7 g beljakovin, 6 g tolšč, 6.5 g ogljikovih hidratov. Njegova hranljiva moč znaša 87 kalorij. Poleg tega vsebuje 1 jajce 650 enot vitamina A, 0.05 miligrama vitamina B-1 in 0.15 mg vitamina B-2. K vsemu temu prištejemo še 31 mg kalijevih soli in 1.5 mg železa. Kot vidimo, je v enem jajcu zbranih veliko hranljivih snovi in to, rekli bi, v kondenzirani obliki.

Vzemimo kot drugi primer mleko: Polnomastno mleko ima v 100 gramih 3.4 g beljakovin, 3.0 g tolšč, 4.8 g ogljikovih hidratov in nam da 62 kalorij. Poleg tega vsebuje 100 g polnomastnega mleka od 100—160 enot vitamina A, 0.05 mg vitamina B-1, 0.15 mg vitamina B-2 in 1 mg vitamina C. Ista količina polnomastnega mleka vsebuje še 118 mg kalija in 0.1 mg železa.

100 gramov smetane vsebuje 2.7 g beljakovin, 30 g tolšč in 3 g ogljikovih hidratov, da nam pa 302 kaloriji. V 100 g smetane imamo 1540 enot vitamina A, 0.10 mg vitamina B2, 1 mg vitamina C in 78 mg kalija.

In prišli smo do polnomastnega sira, ki pri količini 100 gramov vsebuje 31.8 g beljakovin, 29.7 g tolšč, 2.1 g ogljikovih hidratov in nam da 415 kalorij. V 100 g polmastnega sira pa dobimo 36.2 g beljakovin, 9.9 g tolšč, 3 g ogljikovih hidratov in samo 253 kalorij hranljive vrednosti.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.): Skušajte izogniti se dolgim razpravam, ki ne pripeljejo nikamor, pač pa uveljavite svoje sposobnosti in znanje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.): Vaše poglede in načrte bodo oberoč sprejeli. To vam bo dalo poguma, da se boste s še z večjo vnemo oprijeli dela.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.): Veliko srečo boste imeli, posebno če se ukvarjate s trgovino.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.): Uspeh nekega vašega dela bo odvisen od sodelavcev, zato jih ne odganjajte, pač pa bodite z njimi dobri.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.): Ne reagirajte na slepo, če vam tekmeci skušajo metati polena, pač pa pokažite svojo vzvišenost in dostojanstvo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.): Veliko razgibanosti, še posebno veliko navdušenja, ki pa naj vas ne navaja na prevelike poteze.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.): Če se vaši predstojniki vam zaupajo, ne izkoristite diskretnosti, da bi vam kdaj pozneje to ne škodovalo.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.): Če se ukvarjate s svobodnim poklicem in ste od drugih neodvisni, izkoristite izredno priložnost.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.): Nekdo se zanima za vašo dejavnost, nekdo pa bi vas rad spodnesel.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.): Ne silite preveč visoko in kontrolirajte stroške. Zadoščenje pri umskem delu, ne toliko v ljubezni.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.): Ne podcenjujte čustvenih občutij tistega, ki se mota okoli vas. Morda bi se znali zaradi tega kdaj kesati.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.): Zasebne zadeve bodo šle kar prav, ne bi pa mogli reči, da bo tudi ljubezenski obračun pozitiven ali vsaj zadovoljiv.

Prijatelji severnih jelenov v pokrajini večnega ledu

Znanstvenik Farley Mowat se je več let mudil med eskimskim ljudstvom Imiti in je o tem napisal silno zanimivo knjigo - Stevan Bulajić pa je silno lepo opisal selitev nordijskih gosi

Eskimski otroci pred iglujem. (Fotografija v knjigi «Prijatelji severnih jelenov»)

Posebna je dežela med Aljasko in Groenlandijo, še posebnejši pa so njeni prebivalci Imiti ki živijo še sedaj na zelo nizki kulturni stopnji.

«Mladinska knjiga» v Ljubljani, je v zbirki «Globus» izdala delo «Prijatelji severnih jelenov», 260 strani je te knjige. Čitamo to nadvse zanimivo knjigo in pred nami zaživi čudovita dežela, navidez pusta pokrajina, zanimivi prebivalci teh krajev postanejo naši znanci, še več, vzljubimo jih. Knjiga je pisana v obliki potopisa. Pravzaprav je pa to ena sama velika obtožba proti belemu, kulturnemu, civiliziranemu človeku. Beli človek je prišel v divjino tundre, posledica njegovega prihoda je bilo propadanje in izumiranje domačega prebivalstva.

Knjiga je napisana zelo preprosto, kot so ljudje, ki jih opisuje. Skoraj bi človek ne verjel, da jo je napisal velik učenjak. Pisatelj je sam preživel nekaj let med Eskimi-Imiti, na Arktiki. Delu tudi ne manjka lepih, čudovitih, zanimivih in presrčnih prizorov. Prav posebno opazimo, kako pisatelj opisuje in poudarja gostoljubnost teh ljudi. Taka gostoljubnost in prisrčnost! Imiti, tamkajšnji prebivalci, so se zaradi enega samega belega človeka, to je zaradi pisatelja te knjige, znanstvenika Farleya Mowata, naučili posebnega jezika, da so se lahko z njim sporazumeli. Jezik Imitov je tako svojevrsten in za nas tako malo dojemljiv, da se ga le redko kateri belec more priučiti.

Pisatelj knjige je dober človek. Človek je človeku brat, pa četudi je Eskim in je še zelo preprost. Ko sem prečital knjigo, mi je še zvenel stavek, s katerim je Farley Mowat napadel oblast, ker ni priskočila na pomoč ubogemu ljudstvu, ki je umiralo od lakote. Nič ni brigalo oblast — vlado — in ni se spomnila, da je mnoga leta črpala in sesala dobičke in koristi od teh bednih ljudi. Ne boš pozabil stavka: «Umirajočemu podati kozarec vode, zasluži pohvalo, toda če ga pustimo umreti, čeprav bi ga lahko rešili, je zločin.»

Knjiga je prevedena iz angleščine. Prav je, da imamo to delo v slovenščini in da bodo to lepo, dobro in globoko knjigo lahko brali tudi naši ljudje. Ne morem trditi, toda zdi se mi, da podobnega dela Slovenci doslej še nismo imeli. In še ena odlika: v knjigi je kar precej lepih in posrečenih fotografij.

* * *

Pri isti založbi so izdali tudi prevod knjige Stevana Bulajića — «Krilata karavana», Živalska zgodba, in sicer ptičje. No, takih in podobnih zgodb imamo pa tudi pri nas že kar na izbiro. Toda nič za to, je kar prav, da imamo tudi to Živalske zgodbe so vedno prijetne, posebno, če so lepo napisane in ta je. Radi čitamo živalske zgodbe.

Pisatelj knjige je za nas neznano ime. Pa se je kar lepo predstavil in posebno mladim čitateljem se bo nedvomno zelo priljubil.

«Krilata karavana» opisuje nordijske gosi. Posebno njih življenje. V severnih deželah je zima hujša kot pri nas. Tako huda, da tudi gosi ne morejo zdržati, pa gredo na lepše. Potujejo. Prav do Sredozemskega morja, če je treba.

Prav všeč mi je bilo delo. Prijetno branje. Sploh mi je v veliko zadovoljstvo čitanje knjig o živalih. Dosti sem jih že prebral. Toda priznati moram, da je med tem, kar sem prečital v zadnjih nekaj letih, to nekaj posebnega, svojevrstnega. Tisto poglavje je tako lepo zame, ko je gosja jata sprejela medse še novega člana. Nekdo, tuj gosak, se je pridružil družini. Osamljen je nekaj časa. Ne ve, kaj bi naredil. Rad bi se približal mladim gosakom, da bi se igral z njimi. Toda ti ga ne marajo. Suvajo ga proč, odrivajo in če je le mogoče šavsnejo s kljunom po njem. Počasi, počasi se taja led. Počasi, počasi, po dolgem času se ga le privadijo. Končno postane tudi on njim enak. Enakovreden član gosje družine. Treba je prečitati. Se izplača.

Sploh je knjiga kaj prisrčno napisana. Bulajić tako lepo opisuje posamezne dogodke, da se od knjige skorajda ne moreš ločiti. Včasih se moraš prav nasilno odtrgati. Če hočem povedati po pravici, sem dal knjigo fantku, mojemu znancu in prijatelju. Sicer zelo rad skače okoli in ne zdrži rad pri knjigi; pri tej knjigi pa je obsedel, da jo je prečital od prve do zadnje strani.

o. e.

Evgen Sajovic: Ilustracija iz knjige «Krilata karavana»

Na vrsti so skrbi za pomladansko modo

Zopet so se začele skrbi okrog spomladanske garderobe. Kaj obleči, oziroma, kaj si pripraviti, da bomo po modi in da bomo vendarle uporabile stvari še iz lanske spomladi?

Letošnja spomladanska moda ni prinesla vidnejših sprememb, vsaj kar se dolžine kril in po kakovosti blaga tiče. Tako so ostala v modi še vedno kratka krila, kot tudi vse vrste blaga, ki jih že nekaj let rade izberemo in nosimo.

Več sprememb se je pa zato pokazalo v samem kroju oblek, plaščev in kostumov. Tako se je na primer uveljavila tendenca dolgega životka — tej modni novosti sledijo ustvarjalci mode tako v oblekah, kot tudi v kostumih. Obleke se sploh ne oprijemajo telesa ter imajo s posebnim krojem podaljšan život, ali pa so krojene bolj ohlapno; toda v tem primeru nosimo pas, ki je usnjen, lahko je pa tudi iz istega blaga.

Na veliko izbiro novih krojev naletimo predvsem pri kostumih, ki imajo lahko po navodilih nove mode popolnoma kratko, zmerno kratko, največkrat pa zelo dolgo jopico. Če je jopica kratka, potem naj spominja na bolero ter jo lahko ukrojimo popolnoma gladko, ali pa nekoliko bolj prilegajočo telesu. Ovratnik je lahko klasičen, lahko pa je tudi zelo velik ter ima poljubno obliko, samo da je odstoječ od vratu. Zmerno dolga jopica je, po navadi, vedno klasično krojena. Izbira blaga za kostume s takšnimi jopicami ne bo težka — že tradicionalni vzorci «principe di Gallese», «pied de poule», ali pa tudi tweed bodo prav na mestu. Za dolge jopice se smejo odločiti v glavnem le visoka in vitka dekleta in ženske. Izbira takšnih kostumov je zelo velika. Skoraj vsi pa imajo pas ter imajo več ali manj velike ovratnike.

Svilene obleke, kot tudi obleke iz shantunga, ali svilenega jerseya, predstavljajo letošnjo spomladansko novost. Nosile jih bomo s spomladanskimi plašči ter nam bodo dobro služile tudi za poletje. Vse te obleke so enobarvne ter so zelo enostavno krojene: životek je po navadi gladek, s kratkimi kimono rokavi in brez ovratnika, krilo pa je lahko nabrano, ali pa tudi plisirano.

Plissé bo letos v modi še prav posebno za obleke iz shantunga, ali pa iz druge svile. Videle smo prekrasno spomladansko obleko iz svetlovijoličastega shantunga, ki je imela ovalen izrez z dvema gumboma, kratke kimono rokave, krilo je bilo plisirano z zelo majhnimi gubami, pas pa je bil zelo širok ter okrašen z vrtnico iz istega blaga.

Sedaj pa še nekaj nasvetov:

Visoke in vitke ženske si bodo lahko za pomlad naprale širok plašč iz svetlega blaga, s široko krojenimi kimono rokavi, gladko krojeno obleko, ki bo imela hrbet močno nabran, ali pa tudi obleko z nesimetričnimi naborki in vložki.

Srednjevisoka in vitka ženska se bo lahko odločila za dvodelne obleke, ali tudi kostume z dolgimi jopicami, kot tudi za vse sportno krojene obleke.

Ženske bolj ekscentričnih okusov bodo imele bogato izbiro: lahko bodo izbrale obleke z dolgimi životki in široko nabranim krilom, ki bo imelo obliko tulipana, tudi obleke z močno nabranim hrbtom.

Ženska, ki je zaposlena, ali pa se ukvarja s športom, se bo seveda odločila za preprosto eleganco: izbrala si bo plašč s pasom, ravno krojene bluze z gladkim krilom, kot tudi športno krojene obleke.

Naj še omenimo, da so letos v modi tako dolge, kot tudi kratke pričeske ter bodo prišle torej na račun tako občudovalke prvih, pa tudi drugih pričesk.

Sicer enostaven kroj, razen nabranega «roba», iz črtaste bombažne tkanine. Model je bil prikazan v New Yorku

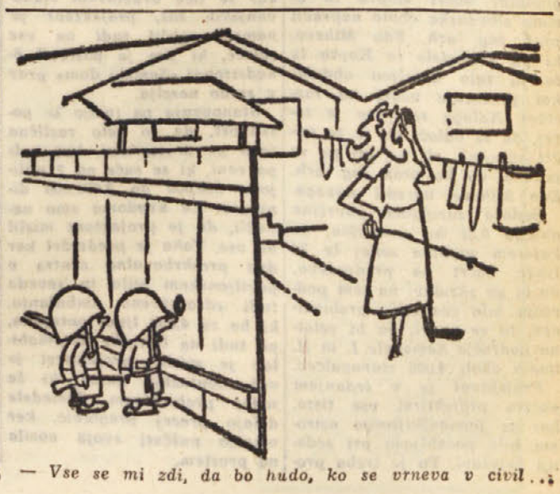

— Vse se mi zdi, da bo hudo, ko se vrneva v civil...

Radio in televizija

Četrtek, 10. marca 1960

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkestri Pourcel, Jouvin in Walberg; 13.30 Lahke melodije; 17.30 Pesem in ples; 18.00 Oroženi: Življenje Babiloncev in Asircev; 18.10 Violinist Angel Vattim in harfistka Grazietta Trost; 18.30 Vokalni ansambli; 19.00 Tone Penko: «Botanični vrt»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Glasbeni mozaik; 21.00 Janko Ježe: «Salvatore di Giacomo»; 21.15 Simfonični koncert Tržaške filharmonije; 22.05 Mimi Malenšek: «Crtomir in Bogomila», nato Orkester Paramor; 23.00 Duke Ellington; 23.30 Nočni ples.

Trst

12.40 «Dogodek tedna»; 14.15 Kot juke-box; 14.45 Koncert dua Belli-Peressoni; 15.05 Odprta knjiga.

Koper

7.00—7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 D. Skerlj: «Concertino»; 11.45 «Naša žena»; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijska univerza; 13.50 Pianist Georges Feyer; 14.00 Glasba po željah; 15.20 Dalmatinske popevke; 15.40—16.00 Prenos RL; 16.00 Ritmi in pesmi; 16.30 Izbrani listi: «Zenske v jugoslovanski poezijo»; 16.50 A. Trost «Fantazija na slov. nar. pesmi»; 17.00 Arkester Bela Sanders; 17.30 Operne skladbe: Gounod, Puccini, Cajkovski; 18.00—19.00 Prenos RL; 19.00 Zabavne melodije; 19.30—22.15 Prenos RL; 22.15 Ritmi z oktetom Pell; 22.35 Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

11.00 Radijska šola: «Antena»; 11.35 Glasbeno življenje v Ameriki; 12.10 Vrtiljak motivov; 15.55 Napoved vremena za ribiče; 16.00 Oddaja za najmlajše: «Zveplenke»; 16.30 Književnost; 16.45 Zivalske sposobnosti: «Graditelji in umetniki»; 17.40 Zanimivosti od vsepovsod; 18.30 P. Pasquini: «Kako žive živali», A. Chiari: «Alessandro Manzoni»; 19.00 Oddaja za kmete; 19.30 Filmski dogodki; 20.00 Slavni tangi in valčki; 21.00 Wagnerjeva opera «Sigfried».

II. program

9.00 Jutranje vesto; 10.10 Izberite si svojo pesem ljubezni; 11.00 Glasba za vas, ki delate; 11.30 Sest glasov in osem instrumentov; 13.45 «Severnica»; 14.45 Pesmi dneva; 15.00 Novosti «Fonit»; 16.00 Italijanske ljudske popevke; 16.20 Pojo Allori, Giglioli, Latilla itd.; 17.30 Koncert operne glasbe; 18.35 Plešite z nami; 20.30 Sibaldi vodi oddajo «Arcidiapason»; 21.45 Jazzovska glasba; 22.00 Večer s Saroh Ferrati in Sergiom Toffanom.

III. program

17.00 Vivaldijevi koncerti; 18.00 Angleška kultura; 18.30 A. Beniamin «Romantic fantasy»; 19.00 «Umetno sonce»; 20.00 Vsakovečerni koncert: Schumann, D'Indy; 21.30 «Iliada copat»; 22.25 Glasba Gabriela Faureja; 23.05 Prejeli smo; 23.20 Nemški pesnik Karl Krolow.

Slovenija

8.05 Od melodije do melodije; 8.35 Zbor Djemo Krvavac; 8.55 Radijska šola; 9.25 Napevi in ritmi; 10.10 Ansambel «Rimski virtuozi»; 10.40 Pet minut za novo pesmico; 11.00 Majhni zabavni ansambli; 11.35 Jugoslovanski skladatelji; 12.00 Trio orglic; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Iz oper G. Verdija; 13.30 Venček domačih; 13.50 Italijanske popevke; 14.05 B. Smetana: Vyšehrad; 14.20 Sport in športniki; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Mendelssohn - Bartholdy: Kvartet op. 13 v A-duru; 16.30 Izbrali smo za vas; 17.10 Slovenske narodne pesmi; 17.30 Plesni zvoki velikih mest; 18.00 Turistična oddaja; 1815 Basist Josip Križaj; 18.45 Radijska univerza; 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi; 20.45 Melodije starega Dunaja; 21.00 Saša Vuga: Pokorno javljam ali pa tudi ne; 21.40 Komorni intermezzo; 22.15 Po svetu jazza; 23.10 Nočni koncert.

Ital. televizija

13.15 TV-šola: «Znanstvena opažanja; Gospodinjstvo, Matematika; 16.00—16.30 Kolesarska dirka Paris-Nizza; 17.00—18.00 TV za mladino; «Naš mali svet»; 18.30 TV-dnevnik; 18.45 Stari in novi šport; 19.30 Glasbeni variete; 20.00 TV za kmete; 20.30 TV-dnevnik; 21.00 «Campanile sera»; 22.10 Današnja mladina; 22.55 TV-dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 20.00 Sergej Prokofjev: «Zaroka v samostanu». Prenos iz hrvaškega narodnega gledališča, v odmoru reportaža o prometu v Zagrebu.

Podrobnosti proračuna miljske občine

Proračun predvideva 134 milijonov lir dohodkov, primanjkljaj pa bo znašal 30,8 milijonov lir - Med dohodki na prvem mestu trošarina s 53 milijonov lir

Kot smo že poročali, je miljski občinski svet na svoji zadnji seji z večino glasov odobril občinski proračun, ki se praktično delj na tri dele: na ožjega občinskega in na proračuna občinskega podjetja ACNA ter uprave vodovoda. Proračun predvideva skupaj 331.199.486 lir dohodkov in izdatkov, v kar je vštet tudi predviden primanjkljaj v znesku 30.800.000 lir, ki bi ga morala kriti država za uravnovešenje proračuna. Dejanskih rednih in izrednih dohodkov je 134.130.585 lir, dohodki od gibanja kapitalov znašajo 2.406.108 lir, dohodki od žiropostavk 160.786.943 lir, ostanek iz lanskega obračuna pa 3.875.850 lir. Redni izdatki pa znašajo 163.328.005 lir, izdatki od gibanja kapitalov 7.084.438 lir, žiropostavke pa 160.786.943 lir.

Med dohodki naj omenimo, da predvideva občinski proračun letos 53 milijonov lir trošarine, kar pomeni 6 milijonov lir več kot lansko leto. Razne takse in občinski davki bodo prinesli v občinsko blagajno nadaljnjih 46 milijonov 262.700 lir, dodatni davki na zemljišča in zgradbe pa 1.135.841 lir. Iz proračuna torej sledi, da predvideva občinski proračun nad 100 milijonov lir dohodkov samo na račun trošarine in raznih davkov.

Izdatki so seveda mnogo večji. Predvsem je treba omeniti 16.400.000 lir stroškov za plače občinskim uslužbencem, 2.156.156 lir za pokojnine, 11.005.527 lir za prispevek v pokojninski sklad, 4.362.992 lir za prispevek blagajni INADEL itd. V kategoriji splošnih izdatkov so nato navedene številne postavke, ki predvidevajo n. pr. en milijon lir stroškov za nabavo tiskovin, plačilo telefona in drugih stroškov občinskih uradov, 7.700.000 lir za trošarinsko službo in potem je še cela vrsta postavk, ki gredo preko 100.000 lir za razne upravne stroške, tako da predvideva ta kategorija 49.772.695 lir izdatkov.

V naslednji kategoriji so zapopadeni stroški za upravno policijo ter zdravstvo in higieno. Skupno znašajo ti stroški 32.108.899 lir, pri čemer odpade n. pr. 7.317.294 lir za plače uslužbencem podjetja mestne čistoče, 11.100.000 lir za javno razsvetljavo, 3 milijone 528.949 lir za higiensko nadzorstvo, 1,5 milijona lir za prispevek pokrajinskemu higienskemu laboratoriju itd.

Zanimive so tudi številke v kategoriji predvidenih stroškov za javno šolstvo. Skupno znašajo ti stroški 18 milijonov 701.964 lir, pri čemer odpade na osnovne šole 6 milijonov 345.100 lir, 2.300.000 lir za razsvetljavo, vzdrževanje in šolske potrebščine, 5 milijonov 389.114 lir za stroške strokovnih šol ter nadaljnjih 1.175.000 lir za njih vzdrževanje, razsvetljavo itd.

Samo 11.000 lir je predvidenih za kmetijstvo, kajti mislimo, da bi moral biti ta strošek mnogo večji. Dejansko gre za tri simbolične prispevke, medtem ko bi lahko svetovalci predlagali v ta namen večjo vsoto, ki ne bi bila zgolj simboličnega značaja.

Proračun nadalje predvideva 26.345.318 lir za dobrodelne namene in podpore. Tako je predvidenih v tej kategoriji 5.313.606 lir za bolniško pomoč revežem, 2.400.000 lir za brezplačno razdelitev zdravil revežem, 14.500.000 lir za plačevanje stroškov v bolnišnicah.

Proračun vodovodne uprave pa predvideva 33.500.000 lir dohodkov in prav toliko izdatkov. Glavne številke se med dohodki nanašajo seveda na prodajo vode potrošnikom. Tako predvidevajo, da bodo potrošniki spodnjega vodovodnega omrežja plačali letos za vodo 11.667.000 lir, potrošniki spodnjega omrežja, ki so vključeni na glavni štev. 2.686.000 lir, potrošniki zgornjega omrežja pa 3.090.000 lir. Voda, ki je namenjena v industrijske potrebe bo prinesla v blagajno vodovodne uprave 6.451.000 lir, medtem ko bo jugoslovanska uprava plačala za dobavljena vodo nad 3 milijone lir. Tu velja omeniti, da italijanska vlada do sedaj še ni podpisala sklenjenega sporazuma med jugoslovansko in italijansko delegacijo o dobavi vode krajem v Miljskih hribih, ki so pod jugoslovansko upravo, tako da vodovodna uprava do sedaj še ni dobila likvidnega denarja.

Med stroški vodovodne uprave je treba predvsem omeniti, da plača vodovodna uprava podjetju Acegat za dobavo vode nad 15 milijonov lir, medtem ko gre večina ostalih stroškov na račun plač uslužbencem ter zamenjavo raznih vodovodnih naprav. V letošnjem proračunu je predvidenih tudi en milijon lir za nabavo novega kamiona.

Občinsko prevozniško podjetje ACNA pa predvideva v tekočem letu 64.172.000 lir dohodkov in prav toliko izdatkov. Med dohodki je predvidenih nad 59 milijonov lir na račun prodanih voznih listkov in tedenskih izkaznic, medtem ko predvideva žiropostavke 4.822.000 lir. Med izdatki pa gre največ stroškov na račun plač uslužbencem, ki znašajo skupno s prispevki za zavarovanje itd. 25 milijonov lir, medtem ko znašajo stroški za nabavo goriva, olja itd. kakih 10 milijonov lir. Skupni stroški vzdrževanja avtobusov in uprave znašajo 52.277.738 lir, ostali stroški, kot n. pr. plače upravnemu osebju in podobno pa 7 milijonov 72.262 lir.

—«—

Delo pokr. odbora

Pokrajinski odbor je sprejel vrsto sklepov. Med drugim je določil prispevek za julijsko letališče ter sprejel sklep o upravljanju šole na prostem na Kolonji.

Odbor je proučil nadalje načrt o izdatku 5 milijonov lir, ki se tiče del ob pokrajinski cesti v miljski občini. Med Sv. Rokom in Lazaretom bodo namreč zaščitili oporne zidove ob morju s polaganjem velikih kamnov. Odbor je proučil tudi načrt javnih del, ki jih finansira vladni generalni komisariat. Odbornik Corberi je poročal odboru o polaganju ribjega zaroda v sladke vode, za kar je pokrajina nabavila precejšnje število ribic. Končno je odbor odobril načrt konvencije z občino glede upravljanja državne šole umetne obrti za opremljanje in dekoracijo ladij.

Na zadnji seji pa so proučili važno spomenico predsednika tržaškega velesejma inž. Sospisia, ki predlaga rešitev najbolj nujnih vprašanj s pomočjo finančnega načrta, h katerega uresničenju bi morale prispevati glavne krajevne ustanove. Odbor je poveril odborniku za finance Deliseju, naj načrt prouči in ugotovi, koliko bi lahko pokrajina prispevala po svojih možnostih. Odbor je tudi sklenil, da se bo pokrajina udeležila evropskega dneva šole, ki bo tudi pri nas. Nadalje je odbor proučil program počitniških kolonij za oskrbovane otroke. Odbor se je ukvarjal tudi z upravnimi vprašanji pokrajinske umobolnice.

Medtem pa je odpotovala v Cannes pokrajinska delegacija na zasedanje skupnosti evropskih občin. Delegacijo sestavljajo predsednik pokrajine prof. Gregoretti, odbornik dr. Delise in tajnik dr. Amelio Leotti.

—«—

Delo ožjega odbora za proučevanje avtonomne dežele

Člani ožjega odbora komisije za ustavne zadeve poslanske zbornice za proučevanje zakonskih predlogov za ustanovitev avtonomne dežele Furlanija - Julijska krajina se bodo zopet sestali prihodnji teden ter začeli s proučevanjem omenjenih predlogov. Nekaj članov ožjega odbora pride tudi v Trst, Gorico, Videm in Pordenone, da proučijo na kraju nekatere plati tega vprašanja.

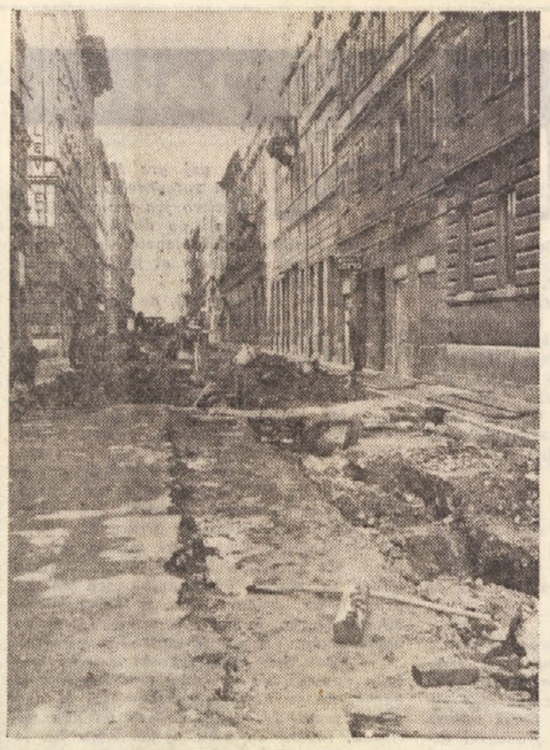

Dela v Ulici Udine se pomikajo vedno bolj proti Rojanu. Cestišče je vse razkopano, ker ne gre le pa popravljanje cestišča, marveč kopljejo tudi globoko pod zemljo rov za novo kanalizacijo, ki se bo povezala z glavnim odtočnim kanalom v Rojanu in na drugi strani s kanalom, ki gre mimo postaje. Seveda je za stanovalce te ulice nerodno zlasti, ko je deževno vreme in je tam vse blatno in ker ne vozi po ulici filobus št. 5, ki zavije iz Miramarskega drevoreda proti Rojanu šele pod nadvozom. Zaradi počasnega poteka del so utrpeli precejšnjo škodo tudi trgovci, ki so zaprosili občino, naj jim zniža davke.

Cepljenje otrok proti kozam in davici

Tržaško županstvo sporoča, da bodo od 1. aprila do 31. maja cepili otroke proti kozam in davici. V tem času bo obvezno cepljenje otrok, rojenih med 1. septembrom in 31. decembrom 1958, in vseh otrok, ki so se rodili prej in še niso bili cepljeni. Razen tega bodo ponovno cepili proti kozam vse otroke, ki bodo do 31. marca dosegli 8 let starosti.

Otroke bodo cepili ob delavnikih v občinskih ambulantah po občinskih okrajih. Starše bodo obvestili o dnevu in uri cepljenja z dopisnico. Če pa starši ne dobe vabila, morajo vseeno pripeljati otroke v ambulante v okrajih, kjer so pristojni, in sicer od 1. aprila do 31. maja.

—«—

Delo finance v januarju

Organi finančne straže so v januarju ugotovili med prijavljeno in ugotovljeno obdavčljivo osnovo za poslovni davek (IGE) v abonmaju 575 milijonov lir razlike. Financarji so ugotovili v januarju tudi za 7 milijonov lir utaj raznih davkov in taks. Za določitev neposrednih davkov so ugotovili, da je bilo v enem letu za 4 milijarde in 673 milijonov lir poslov. V istem mesecu so financarji opravili nadzorstvo nad 273 ladjami in ribiškimi čolni ter 46 skladišči in zalogami alkoholnih pijač. Zaplenili so tudi za 236 tisoč lir monopolnega ter za 633 tisoč lir raznega blaga.

PISMA UREDNIŠTVU

VPRAŠANJE: *Rad bi vedel, s katerimi finančnimi skupinami je povezan Vatikan in v kolikšni meri je soudeležen pri njihovem kapitalu. Rad bi tudi vedel, ali vlaga dohodek od dividend delnic v državi ali v inozemstvu.*

ODGOVOR: Na to vprašanje ni lahko odgovoriti, saj je znano, kako že razna podjetja prikrivajo svoje dohodke z raznimi knjigovodskimi manipulacijami. Vatikan pa je suverena država izven območja italijanske jurisdikcije in mu je kvečjemu podrejena naša vlada. Glede finančne moči Vatikana pa je treba tudi ločiti med njegovim neposrednim premoženjem in premoženjem raznih redov, med katerimi so najbolj bogati jezuiti in salezijanci.

Finančna moč Vatikana se v glavnem opira na tri gospodarsko - finančne ustanove, ki so: Uprava premoženja sv. stolice, Posebna uprava sv. stolice in Inštitut za verske ustanove. Te ustanove so v rokah kardinala Canalija.

Uprava premoženja sv stolice, ki jo je ustanovil Leon XIII. leta 1879, upravlja vatikanske premične in nepremične, to je delnice številnih italijanskih in tujih družb, ter hiše in zemljišča, ki so njena neposredna last ali pa ki so prikrite pod «slamnatimi» navideznimi družbami. Nekoč je tednik «Mondo» objavil seznam gradbenih zemljišč v rimski občini, ki so last Vatikana ali verskih družb. V dveh nadaljevanjih je bilo naštetih mnogo tožcev imen in skupna vrednost teh zemljišč je znašala več sto milijard.

Posebno upravo sv. stolice je leta 1929 ustanovil papež Pij XI. po sklenitvi konkordata. Namen te uprave je bil upravljati 2 milijardi lir odškodnine, ki jo je plačala država Vatikanu (v današnji valuti okrog 160 milijard lir). Ta sklad je sedaj položen pri Morganovi banki v New Yorku in v banki Credit Suisse v Švici.

Inštitut za verske ustanove, ki ga je ustanovil Pij XII. leta 1942, deluje kot prava mednarodna banka za nunciature, apostolska odposlanstva, verske družbe in kongregacije po vsem svetu.

Če se omejimo na premičnine in nepremičnine, s katerimi razpolaga Vatikan prav ko raznih finančnih ustanov v Italiji, lahko ugotovimo njegovo premoženje le posredno. Vatikanska udeležba pri kapitalu raznih brezimnih družb se namreč lahko ugotovi iz seznamov delniških družb, to je iz sestave njihovih upravnih svetov, v katerih so razni posvetni vatikanski zaupniki, ki sodelujejo s kardinalom Canalijem. Med temi so prof. Galeazzi, bratje Pacelli, marki Sacchetti, bankir Spada, bivši poslanik Cerruti itd. Iz teh seznamov se vidi, da so vatikanske finance zastopane v družbah «Centrale» in «Bastogi» in preko njiju v vseh družbah, ki jih nadzirata ta dva mogočna holdinga. Te družbe so Selt - Valdarno, Idroelettrica Alto Liri, Ala, Romana di Elettricita, Termoelettrica Tirrenica, Forze endogene napoletane, Pirelli, Strade Ferrate Meridionali itd. Vatikan je močno soudeležen pri kapitalu družbe Generale Immobiliare, ki je raztegnila iz Rima svoje dejavnost na številna druga mesta po vsej državi. Nadalje pridejo v poštev Istituto beni stabili, razne družbe vodovodov, Acqua Marcia, Romana Elettricità, Italiana Gas, Molini Pontanella, Pibigas, Cementificio Maino, Assicurazioni Generali, Adriatica di Sicurtà, Condor, Industria petrolifera e chimica. K temu je treba dodati še razne pomorske družbe, podjetja kemične, jeklarske, železarske in strojne industrije, čistilnice, Italcementi itd.

To je le kratek seznam premoženja, s katerim razpolaga Vatikan. Precej podrobno je obdelal to vprašanje novinar Frane Barbieri v svoji knjigi «Črna internacionala», ki je izšla tudi v italijanščini.

Predavanje prof. Pollija, pomočnika ravnatelja talasografskega zavoda

O fizikalnih in kemičnih lastnostih in dinamiki morja v Tržaškem zalivu

Podrobnosti o slanosti, temperaturi in prozornosti morja, bibavici in morskih tokovih

V torek zvečer je za Odbor za zaščito rastlinstva in živalstva Krasa predaval prof. Silvio Polli, pomočnik ravnatelja talasografskega zavoda o fizikalnih in kemičnih lastnostih in dinamiki morja v Tržaškem zalivu. Iz tričetrturnega predavanja bom posnel le nekaj številk.

SLANOST MORJA. V odprtem oceanu je v enem kg morske vode raztopljenih 35 gramov različnih soli. V Sredozemskem morju je 38 g. Sredozemsko morje je bolj slano kot ocean, ker tu voda bolj izhlapeva kot v oceanu in ker je v Sredozemlju tudi manjši priliv izpodnebne ali pa kopenske sladke vode. V južnem Jadranu je 37,5 g soli na kg morske vode, pri nas v Trstu pa 37 gramov. Naše morje je za spoznanje bolj slano v začetku spomladi in manj slano na koncu poletja in v septembru. Torej teža 37 g ni prav stalna.

Povprečna gostota našega morja je 1,028. Največja gostota je pozimi, najmanjša sredi poletja.

TEMPERATURA MORJA. V Trstu merijo toploto morja v globini dveh metrov in nekako 100 metrov od obale. Najnižja povprečna mesečna temperatura je v januarju — 7,8 stopinje Celzija, najvišja povprečna mesečna v juliju — 24,0 stopinj Celzija. Povprečna letna temperatura našega morja je 15,6 stopinje Celzija, zraka pri nas 14,1 stopinje Celzija. Torej je povprečno pri nas bolj toplo morje kot zrak. Kolebanje v toploti morske vode je povprečno dnevno 0,9 stopinje Celzija, kolebanje zraka pa 5,5 stopinje Celzija.

PROZORNOST MORJA. Prozornost morja merijo navadno s tako imenovano Secchijevo ploščo. To je bela okrogla plošča, ki jo spuščajo v globino. Globina, v kateri plošča ni več vidna, je globina prozornosti. Voda v oceanih je precej bistra. Bela Secchijeva plošča izgine tam šele pri 50 m, v Sredozemlju pri 30 m, v našem zalivu pri 15 m. Drugače je v Benetkah. V beneški laguni do 5 m. V mestu Benetkah je v stranskih kanalih tudi le par cm, včasih niti centimeter ne.

BIBAVICA. V vsem jadranskem morju je bibavica najbolj občutna v Tržaškem zalivu. Vzrok temu je v razpotegnjenosti Jadrana in pa poseben položaj Tržaškega zaliva na skrajnem severnem koncu Jadrana. Ob času prvega ali zadnjega krajca pa le 22 cm. Višina plime in oseke je odvisna tudi od vremena. Burja niža gladino morja. Vsakih novih 15 km burje na uro ima za posledico, uplahnenje morske gladine za 5 centimetrov. Burji nasproten veter je široko. Če piha in pritiska več dni zaporedoma široko, se morska gladina zviša. Že zmeren široko utegne imeti za posledico dvig morske gladine za pol metra. V jeseni in v začetku zime pa je včasih vpliv vetra široka tako občuten, da se dvigne morska gladina tudi za cel meter.

Kakih posebnih morskih tokov v našem zalivu ni. Če ni kakih drugih motenj se javlja pri nas skromen, rahel morski tok. Njegova hitrost je 1 — 3 km na uro. Ta tok teče iz južnega, daljnega Jadrana proti severnemu, gornjemu Jadranu. Do nas priteče od istrske strani, pri nas se obrne proti Gradežu. Ta tok prinaša s seboj čisto vodo. Na apeninski strani se ta tok obrne proti jugu in se skali s peskom, ki ga je na oni strani vse polno. V naši okolici je torej, zaradi tega morskega toka, najbolj bistra voda ob Tankem rtiču.

—«—

Podpore ECA v februarju

V februarju je Občinska podporna ustanova (ECA) razdelila v ubožnici in drugih podpornih ustanovah, ki so odvisne od nje, za 68 milijonov 761.482 lir pomoči revežem. Preko ECA pa je odbor sklada zimske pomoči razdelil brezposelnim 15.900 bonov za obede v menzah za 1.908.000 lir in 1825 podpor v znesku 11.778.500 lir.

—«—

Novo vodstvo PRI

Novi odbor tržaške sekcije republikanske stranke (PRI) je imenoval novo tajništvo. Aldo Pennestre ostane tajnik, Enzio Volli in Ruggero Rovatti pa podtajnika. Za upravnega tajnika so določili Giordana Bruna Bianchija, za organizacijskega tajnika pa Maria Salotta.

Aldo Pennestre je izjavil agenciji «Giulia», da meni PRI, da je občinski upravni program koristen ter da bo zato stranka še nadalje sodelovala s KD in PSDI ter si hkrati prizadevala, da bo tudi vlada sprejela konkretne rešitve za tržaška gospodarska vprašanja.

Pennestre je nadalje dejal: «Ker se letos pričakujejo v Trstu pokrajinske in senatorske volitve, bo dal novi odbor PRI pobudo za sporazum s PSDI, radikalci in morebitnimi drugimi demokratičnimi silami, da bi predložil skupne kandidate za pokrajinske volitve. Za senatorske volitve si bo PRI prizadeval, da se postavi kandidat, na katerega se bodo lahko osredotočili glasovi laičnih demokratičnih sil v najširšem obsegu.»

—«—

Obvestilo porodnicam

Vsedržavni zvezni skrbstveni zavod (INCA) sporoča, da je glavno ravnateljstvo INAM priznalo, da gredo bolniški stroški pri porodih v njegovo breme, pa naj gre za ženske, ki so same zavarovane proti bolezni ali za žene zavarovancev. Ta ukrep velja od 1. januarja 1960 dalje. Vse ženske, katerim ne bi INAM popolnoma priznal te pravice, naj se zglasijo v uradih INCA v Ul. Zonta 2, kjer jim bodo pomagali, da dobe, kar jim pritiče.

Prihodnjo nedeljo bo otvoritev kmetijskega velesejma v Veroni

Velesejem si bodo ogledali tudi nekateri tržaški kmetovalci, ker je kmetijska zadruga organizirala poseben izlet

Prihodnjo nedeljo bodo v Veroni odprli 62. veronski velesejem, ki velja za enega največjih tovrstnih sejmov v Evropi. Ta dan si bodo velesejem ogledali tudi nekateri tržaški kmetovalci, kajti kmetijska zadruga je za ta dan organizirala poseben izlet v Verono. Na velesejmu, ki ima kmetijski in živinorejski značaj, bodo razstavljala najpomembnejša italijanska in tuja podjetja. V številnih paviljonih, ki so razdeljeni na določene kategorije, bo moč videti vse novosti na kmetijskem in živinorejskem področju, in sicer od semen do orodja in strojev da ne govorimo o vseh drugih stranskih proizvodih, ki prihajajo do izraza tudi na kmetijskem področju.

Morda je največja zanimivost veronskega velesejma ta, da na njem predstavijo absolutno zadnje novosti. Tako bodo letos predstavili 48 novih kmetijskih strojev ter številne druge stroje, ki bodo tehnično izpopolnjeni. To velja predvsem za traktorje in motorne kultivatorje, stroje za spravljanje sena in kompletno mehanizacijo dela v hlevih, stroje za čiščenje travnikov in pašnikov itd.

Za naše kmetovalce pa bodo še posebno zanimivi paviljoni, v katerih bodo lahko videli najrazličnejše male stroje, ki pridejo v poštev za obdelavo zemlje tudi pri nas. Nimamo dovolj prostora, da bi lahko naštevali vse vrste strojev in orodja, ki ga sicer v tržaških trgovinah ne moremo videti. Zato bo ogled velesejma nadvse poučen, kajti kmetovalcem bodo na razpolago tudi strokovnjaki, ki rade volje postrežejo z vsemi informacijami, pa tudi v praksi pokažejo, kako se določenemu stroju streže.

V sklopu velesejma je tudi živinorejska razstava, na kateri sodelujejo najboljši živinorejci severne Italije. V posebnih hlevih bodo kmetovalci lahko videli najizbranejšo govejo živino raznih pasem, v drugih hlevih pa konje. V posebnih paviljonih je prikazana uporaba močnih krmil in kdor se zanima za kokošerejo, bo lahko videl na stotine kokošnjakov, valilnic, inkubatorjev in drugih pripomočkov, ki so potrebni za moderno kokošerejo.

Zato lahko rečemo, da bi bilo prav, ko bi se čim več naših kmetovalcev udeležilo izleta kmetijske zadruge, če pa ne morejo s tem izletom, naj skušajo kdaj kasneje priti v Verono ter si ogledati velesejem. Vse kar bodo tam videli, jim bo samo v korist.

Pomembna okrepitev jugoslovanske mornarice

Skupna tonaža je dosegla 624.000 ton, znatno so tudi modernizirali ladjevje - Večina jugoslovanskih ladij pristaja tudi v Trstu

Pred vojno je jugoslovanska mornarica imela 185 trgovskih ladij, v glavnem parnikov s skupno tonažo 401 tisoč ton. Potem je prišla vojna, ob koncu katere je bilo v jugoslovanskih pristaniščih le nekaj manjših ladij, ki so imele skupaj 137.829 ton. Danes pa je položaj že bistveno drugačen, kajti jugoslovanska trgovinska mornarica razpolaga s 351 ladjami oziroma 624.000 tonami ladjevja, kar pomeni, da imajo te ladje skoraj 900.000 ton nosilnosti. Jugoslovani so posebno skrb posvetili gradnji novega ladjevja, čeprav so zaradi premajhne zmogljivosti svojih ladjedelnic morali kupovati stare ladje na tujih tržiščih. Toda iz leta v leto se povprečna starost ladij niža, kar dokazuje naslednji primer: Medtem ko je bila povprečna starost ladij «Splošne plovbe» leta 1956 še 34 let, znaša danes le še 17 let. Pri tem je treba povedati, da jugoslovanske ladjedelnice gradijo v vse večjem ritmu nove, moderne trgovske ladje, ki nenehno izpopolnjujejo in večajo jugoslovansko trgovinsko mornarico.

Prav zaradi tega je bilo družbi «Jugolinija» omogočeno, da je v zadnjem času bistveno spremenila program svojih rednih pomorskih prog proti Iraku in Iranu, proti Indiji, Burmi in Pakistanu ter proti pristaniščem Daljnega vzhoda vse do Hong Konga in Japonske. Namesto dosedanjih dveh prog proti Hong Kongu in Japonski je bila ustanovljena nova ekspresna proga, na kateri vozijo štiri hitre ladje srednje tonaže. Te ladje pristajajo v pristaniščih Zahodne Indije v Singapuru, Hong Kongu in v japonskih pristaniščih. Istočasno pa je bila vzpostavljena sporedna proga, na kateri vozijo tri motorne ladje visoke tonaže, ki se ustavljajo v vseh pristaniščih med Jadranom in Daljnim vzhodom, ki se jih ladje ekspresne proge ne dotikajo.

Pomembne novosti so bile vpeljane tudi na progi za Indijo, Burmo in Pakistan. Ladje, ki so jih vključili na progo se ustavljajo redno v pristaniščih Bengalskega zaliva oziroma Vzhodne Indije in Vzhodnega Pakistana. Te ladje bodo potrebovale za pot od Jadranskega morja do Bengalskega zaliva od 18 do 19 dni. Ladje prej omenjene ekspresne proge pa bodo dosegle Zahodno Indijo v štirinajstih dneh, od tu do japonskih pristanišč pa bo potrebnih še šestnajst dni. To pomeni, da se bo čas prevoza do Bengalskega zaliva v primerjavi s prejšnjo službo skrajšal za sedem dni, medtem ko se bo za pristanišča Daljnega vzhoda skrajšal za deset do dvanajst dni.

Te novosti so pozdravili izvozniki, tako domači kot tuji. Pomembne pa so tudi indijske, pakistanske in burmanske izvoznike, ki se poslužujejo ladij za prevoz svojega blaga na proti Bengalskemu zalivu - Rdeče morje - Vzhodno Sredozemlje - Jadranskega morje.

Zanimivo je tudi to, da vozijo na progah Jugolinije ladje, ki dosežejo povprečno hitrost 15 morskih milj na uro, medtem ko razvijajo ladje na tržaške družbe, ki vozijo na isti progi le 11 milj na uro.

Pri Jugoliniji imajo v načrtu, da bi še bolje organizirali službo na omenjenih progah in bodo že letos na progi Jadransko morje - Iran - Iran vključili novo 3.000-tonsko motorno ladjo, medtem ko je za prihodnje leto predviden, da bodo na proti Jadransko morje - Bengalski zaliv vključili še nekaj novih ladij, ki jih sedaj gradijo v jugoslovanskih ladjedelnicah. Večina teh prog zanima tudi tržaško pristanišče, saj se skoro vse jugoslovanske trgovske ladje ustavljajo tudi v Trstu.

Spomlad se bliža, pa čeprav nas še včasih presenetijo sunki mrzle burje. Drevesa je sedaj treba obrezati, da bodo lahko v kratkem pravilno ozelenela. Na sliki: občinski delavci obrezujejo drevesa v Drevoredu d'Annunzio

Na razstavi zazidalnega načrta Semedele II v Kopru

Stanovanjska skupnost Semedelske četrti v Kopru je na zadnjem zboru volivcev sklenila, da razstavi v dvorani skupnosti v Semedeli zazidalni načrt Semedele II. t.j. tistega dela, ki sega od sedaj že zazidanega predela do Markove ceste, ki pride do Semedele severno od črpalke Avtocommerca. Zazidalni načrt je delo projektivnega podjetja «AZA» iz Ljubljane, njen projektant pa je ing. arh. Marko Župančič.

Sklep, da se razstavi ta zazidalni načrt, ki ga prikazuje tudi naša slika je zelo smel, kajti kot smo že pisali, je regionalni načrt Kopra in ostale slovenske obale napravil prof. ing. arh. Edo Mihevc, ki pa Semedele in Kopra le še ni talo detaljno obdelal kot prikazuje načrt na razstavi. Naloga razstave je torej, da se odloči ali se ta načrt sprejme, ali ne, ali pa se počaka, da bo prof. ing. arh. Edo Mihevc naredil novega.

Bodoča zazidalna površina obsega 9,38 ha zemljišča, na katerem prebiva sedaj le 24 ljudi, načrt pa predvideva, da bi po zazidavi na tem področju bilo cca 2.500 prebivalcev, to se pravi, da bi celotno področje Semedele I. in II. imelo okoli 4.000 stanovalcev.

Projektant je v sedanjem načrtu projektiral vse tisto, kar je pomanjkljivega oziroma bilo pozabljeno pri sedanji zazidavi. To je treba projektantu šteti v dobro. Torej je projektant mislil na vse in je podobo Semedele popestril z različnimi tipi hiš, različnimi stanovanji z lepšo estetsko obliko, uvedel nekaj svojevrstnega v tipizaciji, trikotne obline hiš, ki so pravzaprav le trije sestavljeni pravokotniki, nato večje in manjše kvadratne med seboj povezane hiše, ozke podolgovate hiše in ravnotako že klasične pravokotnike. Vse stanovanjske hiše so projektirane tako, da imajo razgled na vse strani in so tudi tako situirane, da burja ne udarja direktno v stanovanja. To je kar se tiče družinskih stanovanjskih hiš, projektant je namreč mislil tudi na vse samce, ki jim je postavil 6-nadstropni «Samski dom» prav v sredo naselja.

Stanovanja pa imajo še posebnost, da so zelo različna tako po prostornini, kot tudi po ceni, ki se suče od 2 milijona 800.000 do 3.500.000 dinarjev. Že uvodoma smo navedli, da je projektant mislil na vse. Tako je predvidel kar dva preskrbovalna centra v paviljonskem stilu in seveda tudi zdravstveno ambulanto, ki bo za 4.000 ljudi potrebna, pa tudi na lastnike avtomobilov je mislil, projektiral je več montažnih garaž, ki že sedaj prebivalcem Semedele delajo precej preglavic, ker morajo puščati svoja vozila na prostem.

V načrtu je dobro videti več manjših hišic, ki se skoraj izgubljajo med ostalimi, to so namreč otroški vrtci, oz. zavetišča, kjer se bodo igrali otroci v času, ko so njihovi starši zaposleni.

To je v skopih besedah razložen načrt. Sedaj pa naj navedem nekaj kritičnih pripomb, ki so jih vpisali obiskovalci.

V splošnem je vsem obiskovalcem načrt všeč in je zato vsak obiskovalec uporabil pač primeren superlativ. Edini objekt, ki so ga skoraj vsi iskali in niso našli je šola. Kot so za načrt vsi uporabili superlativ, tako so za šolo vsi uporabili vprašaj. Vsi si namreč želijo šolo v Semedeli, ki naj bi imela tudi potrebne prostore za telovadbo, tako v telovadnici, kot tudi v odprtih igriščih, in ki naj bi seveda povezovala tudi otroški vrtec, kar je danes v svetu že skoraj povsod, predvsem pa so v tej povezavi vrtca in šole dobili najboljše rezultate nordijski narodi.

Načrt res ne predvideva nikjer gradnje šolskega poslopja, zato pa projektanta ne zadene nobena krivda, kajti načrti za novo šolo v Semedeli so že gotovi in sedaj iz nerazumljivih vzrokov gnijejo v arhivu, namesto da bi se šola že gradila in se čaka, da se zgradi šola na bonifiki, do kamor bodo imeli otroci Semedele neprimerno slabšo zvezo, kot jo imajo sedaj v Koper. Poleg tega pa je zamisel nove šole na bonifiki, ki naj bi imela samo 10 oddelkov tako in tako kot kaplja vode v morje, če vzamemo za primerjavo, da imata I. in II. osemletka že sedaj 46 razredov in je njena sedanja lokacija z ozirom na zazidavo Belvederja na nepravem mestu. Zato je želja obiskovalcev semedelske razstave zazidalnega načrta popolnoma upravičena in bi bilo potrebno iz arhiva čimprej potegniti že končane projekte ing. arh. Miloša Hohnjeca za novo šolsko poslopje v Semedeli, kjer je šola z ozirom na lepo lego in število otrok potrebna.

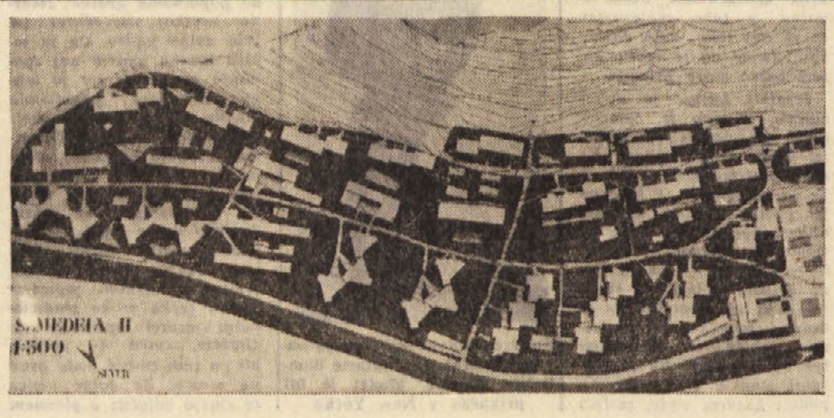

S sinočne seje miljskega občinskega sveta

V miljski občini izvajajo za 371 milj. lir javnih del

Včeraj so proučili občinski obračun za 1957. leto

Včeraj se je sestal v Miljah občinski svet, ki je proučil občinski obračun za leto 1957. V začetku seje pa je župan Pacco sporočil, da je vladni generalni komisariat odbil sklep občinskega sveta, da se preda brez plačila uradu za delo zemljišče, kjer bo urad zgradil potrebno poslopje. To stališče nadzornih organov je nerazumljivo, ker predvideva zakon, da se izvrše predaje zemljišč državnim ustanovam brez plačila.

Podžupan Micor pa je poročal o javnih delih, ki so že v gradnji. Sedaj izvajajo v okviru občine neposredno javna dela za 60 milijonov lir, Selad za 71 milijonov lir, grade 84 ljudskih stanovanj za 205 milijonov lir in v gospodarskem načrtu 1959-60 so predvidena javna dela za 35 milijonov lir. Skupno 371 milijonov lir.

Občinski odbor je že pred sejo poslal predsedniku republike pismo, v katerem izraža željo, da pride do ustanovitve take vlade, ki bo ustanovila avtonomno deželno upravo.

—«—

Rok za mature

Ministrstvo za javno vzgojo opozarja v sporočilu, da morajo v soglasju z ministrsko okrožnico predložiti kandidati za mature in usposobljenostne izpite prošnje do 21. marca. Pismeni izpiti se bodo pričeli na prvem zasedanju 20. junija.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

Zagon v Vzhodni Nemčiji

Če bi me kdo vprašal, kaj se mi je najbolj vtisnilo v spomin na potovanju po Demokratični republiki Nemčiji, bi mu takole našteval:

Prvič: velik industrijski razvoj, s katerim se je ta država uvrstila že na peto mesto v Evropi.

Drugič: to, da v nobeni trgovini nisem videl sadja in zelenjave, medtem ko vrtnarije okrog mest gojijo velike množine cvetja. Brž ko je kaka trgovina dobila ščepec kakršne koli zelenjave, že je pred vrati rastel dolg rep ljudi. Nasprotno pa so hektarski donosi krompirja, sladkorne pese in tudi žita dokaj visoki.

Tretjič: vsepovsod gesla. Poslušal sem jih tudi v hotelski sobi. V nočni omarici je bil vdelan radio, na katerem pa sem lahko dobil le vzhodnonemško in sovjetsko postajo. Gesla sem bral v časnikih, v izložbah trgovin, v tovarnah, na železniških postajah, v pisarnah, kjerkoli.

«Tekmovanje za izpolnitev sedemletnega plana je udarec po zahodnonemških militaristih, monopolistih in neofašistih!»

«Naš plan služi miroljubni rešitvi nemškega vprašanja, kajti socializem — to je mir!»

«Glavna naloga sedemletnega plana: dohiteti in prehiteti Zahodno Nemčijo v proizvodnji na prebivalca!»

«Plane mit — arbeite mit, regire mit!»

«Varčuj z minuto, gramom in pfenigom!»

«Socialistično delati, učiti se in živeti!»

To je geslo brigad, ki so — razen stalnih proizvodnih posvetovanj in delavskih skupnosti — osnovna, prevladujoča oblika dela v tovarnah, pisarnah, trgovinah in gostilnah. V teh brigadah naj bi se najbolj jasno izrazila socialistična preobrazba ljudi. Zdaj je v DRN že okrog 59.400 brigad s približno 700.000 člani, 14.500 delavskih in raziskovalnih skupnosti s 118.000 člani, v tekmovanju pa je sodelovalo v decembru lani — po podatkih centralne državne uprave za statistiko pri ministrskem svetu — 83 odstotkov vseh proizvodnih delavcev v socialističnem sektorju gospodarstva.

V DRN sodijo, da te oblike dela pomenijo razširitev demokracije, krepitev sodelovanja delavcev pri upravljanju ter sproščanje ljudske iniciative.

V leipziški tovarni težkih strojev, nakladalnih in transportnih naprav mi je sindikalni funkcionar te stvari takole razlagal:

«Nosilec tega sodelovanja je sindikat, ki sodeluje pri sestavljanju plana in vseh drugih pomembnejših stvareh. Le-ta organizira tudi socialistično tekmovanje, ki je najširša oblika delavske iniciative. Od 5300 v podjetju zaposlenih ljudi jih 4900 sodeluje v tekmovanju. S planom in rezultati tekmovanja je vsakdo natanko seznanjen.

Pred letom dni smo uvedli stalna proizvodna posvetovanja. To so pomožni organi sindikata. Na posvetovanjih obravnavamo razne proizvodne probleme, bitko z ozkimi grli in podobno.

Tudi plan podjetja je treba potrditi na proizvodnih posvetovanjih. Strokovni vodje morajo poročati, kaj so ukrenili, da bi uredili probleme, ki so jih nakazala prejšnja posvetovanja. Ne gre pri tem samo za kontrolo delavcev nad delom strokovnega vodstva, marveč hočemo tudi njihove predloge in nasvete. Na vidnih mestih v podjetju objavljamo pregled prispelih, uresničenih in še neuresničenih predlogov. Vse to so nove metode vodenja, s katerimi pritegujemo množice k ustvarjalnemu sodelovanju.

Ta telesa — stalna proizvodna posvetovanja — voli sindikat vsaki dve leti. Izvoljena so v vseh 17 proizvodnih obratih podjetja. Štejejo do 100 članov: delavcev, mojstrov, tehnične inteligence. Razen v obratih obstaja tako telo — v katerem so zastopniki obratnih proizvodnih posvetovanj — tudi za celotno podjetje.»

Uvedba teh teles je postala obvezna lani. Ljudje tu lažje povedo svoje mnenje in predloge. Seveda pa so to le posvetovalna telesa.

«Po zgledu brigade Nikolai Mamai iz elektrokemičnega kombinata v Bitterfeldu, ki je prva v državi sklenila, da se bo borila za naslov «brigada socialističnega dela», smo tudi v našem podjetju ustanovili januarja 1959 brigado «8. maj», je nadaljeval razlagalec sindikalni funkcionar. «Vanjo se je vključila skupina varilcev. Zdaj je v podjetju 63 brigad. Nekatere štejejo po 6 do 8, posamezne pa celo do 87 ljudi.» Brigade, ki se borijo za časten naslov, se ravnajo bo geslu: «Socialistično delati, socialistično učiti sebe in druge ter socialistično živeti.» Socialistično delati pomeni tekmovati, da predčasno izpolnimo planske naloge. Tekmovalci sledijo vzoru tovariša Seiferta, ki je postal znan širom po domovini zaradi svojih metod, po katerih je moč bolje izkoriščati delovni čas. Socialistično učiti se pomeni, da se vsak član brigade uri še v kakem drugem poklicu, da bi s tem omilili silovito pomanjkanje delovne sile. Razen individualnih sprejemajo člani brigad tudi kolektivne obveznosti, kot denimo študij v marksističnem krožku. Toda vsak član brigade je dolžan učiti tudi tovariše ali pa politično vplivati nanje, da se popravi če je kdo lenuh, nergač ali podobno.

Socialistično živeti pa pomeni, da brigadiriji tudi skupaj preživljajo prosti čas. Z ženami, otroki in drugimi svojci obiskujejo gledališče, kino, priredijo zabave, zlasti tako imenovane pisane večere v tovarni. Ob takih priložnostih razkažejo brigadirji ženam tudi svoja delovna mesta. Žene se seznanijo z dolžnostmi mož. Zato ne godrnjajo več, če se mož vrne pozno domov, ker vedo, da je opravljal družbeno dolžnost.

«Seveda», se je funkcionar nasmehnil, «žene na teh srečanjih tudi druga z drugo poklepetajo in zvedo, koliko možje zaslužijo, koliko denarja izročijo doma in koliko ga prikrijejo pred njimi. Ta ali ona žena tudi zve, da njen mož manj zasluži kot drugi, ker ni dovolj priden, ker rad zamuja in podobno. V takih primerih žena seveda pritiska na moža, naj se popravi. Tako tudi žene, ki so doma, lahko prispevajo svoj delež k izpolnjevanju planskih nalog.»

Tako je sodil ta sindikalni funkcionar. Nekateri drugi ljudje, s katerimi sem se o tem razgovarjal, pa so dali razumeti, da čutijo v tem tudi nevšečno vtikanje v družinsko življenje in tendence po omejevanju ali politični kontroli tudi privatnega življenja.

«Imamo tudi delavske skupnosti,» je nadaljeval sindikalni funkcionar svojo razlago. «Le-te se zbero občasno, kadar je treba rešiti kak proizvodni problem. Razen tega so v podjetju delavci in uslužbenci, ki so si že pridobili ali pa še tekmujejo za ta ali oni naziv: «najboljši delavec», «zaslužni aktivist», «zaslužni tehnik» in podobno.»

Zanimala me je vloga sklada sedemletnega plana, ki so ga pred nedavnim uzakonili. Vloga tega sklada tudi mnogim funkcionarjem še ni jasna. Je to premik v smeri k stimulativnejšemu nagrajevanju, ki ga zdaj v mnogočem nadomešča pozivanje na socialistično zavest? Odgovori tega sindikalnega funkcionarja, pa tudi drugih ljudi, ki sem jih v DRN o tem spraševal, mi te domneve niso v celoti potrdili. Ta sklad osnujejo v podjetjih predvsem za brigado, pa tudi za oddelek in podjetje kot celoto. V sklad se stekajo prihranki, ki jih doseže, denimo, brigada z nadplanskim zmanjševanjem proizvodnih stroškov in podobno. Ta prihranek vpišejo v brigadno knjigo. Na koncu leta gre del teh prihrankov v državni proračun za finansiranje dodatnih objektov, ki sicer niso v planu, del sredstev pa ostane podjetju za neplanske male investicije, za izboljšave delovnih pogojev in podobno. Najboljše brigade in tudi posamezniki pa dobijo premijo za uspeh — toda kolikor sem mogel ugotoviti — ne direktno iz tega sklada.

Na V. kongresu Zveze svobodnih nemških sindikatov je bila poudarjena zlasti vloga socialističnega tekmovanja brigad, delovnih skupnosti, proizvodnih posvetovanj, hitrejšega reagiranja na predloge delavcev, ki da naj prisilijo vodstva podjetij, da bodo razvijala nove metode vodenja. Izrečena je bila parola: «Kolektiv je vedno pametnejši kot posameznik!»

V tem in v drugih geslih se zrcalijo težnje, da bi pridobili delavce za krepkejše sodelovanje pri izredno zahtevnih nalogah sedemletnega plana.

Renata Tebaldi bo pela v Parizu

PARIZ, 9. — Veliko zanimanje vlada v pariških glasbenih krogih za nastop Renate Tebaldi, ki bo pela «Tosco» v pariški Operi 10. junija. Režiser bo Andre Barsaco, ki je leta 1953 v Firencah pripravil «Medejo» z Mario Callas.

—«»—

TRIDENT, 9. — Nov bematron z 18 Mev, ki ga je dobil onkološki center bolnišnice v Borgo Valsugana, bo začel delovati v prihodnjih mesecih.

V neki hiši v Vanzagu blizu Milana je nastala eksplozija (najbrž je uhajal plin), ki je odnesla steno ter močno poškodovala streho

Brzovlak Pariz-Marseille se je iztiril gotovo zaradi sabotaže - toda čigave?

Najprej so mislili na pripadnike alžirske fronte osvoboditve, sedaj pa domnevajo, da gre morda za delo nasprotnikov FNL - Stvar je uradnim krogom v Franciji neprijetna, ker se bliža obisk Hruščeva in v programu njegovega obiska je več voženj po železnici

PARIZ, 9. — V zvezi z iztirjenjem vlaka Pariz-Marseille je policija danes popoldne aretirala v pokrajini Serezin-du-Rhone (Izére) 13 alžirskih muslimanov.

Skoraj nerazumljivo je, kako se je mogel brzec, ki vozi iz Pariza na Azurno obalo, ob hitrosti 130 km na uro iztiriti, ne da bi pri tem prišlo do smrtnih žrtev.

Po nesreči se je začelo misliti na sabotažo. Če pa je bilo glede tega še kaj dvomov, so se morali takoj razpršiti spričo ugotovitve, do katere so prišle oblasti že po kratki preiskavi. Železniške tirnice so bile namreč odstranjene, nakar je bila vrzel spretno «zakrinkana» z lesenim dopolnilom. Pri vsem tem je več kot čudno, da pri nesreči ni bilo na desetine smrtnih žrtev.

Ta vest, ki so jo že objavili popoldanski listi z velikimi črkami, je javno mnenje močno pretresla. Toda na vprašanje, ki si ga sedaj vsi postavljajo, kdo je tisti, ki je napravil sabotažo, ne ve še nihče odgovoriti. Najprej se je mislilo, da gre pri stvari za atentat Alžircev, pripadnikov fronte za narodno osvoboditev.

Za to domnevo je govorila v bližini napisana kratica FLN (Fronte de Liberation National), vendar pa je bila v tem napisu napaka, ker so bile črke v tem redu: FNL. Neverjetno je, da bi se bil kak pripadnik alžirske fronte narodne osvoboditve zmotil. Lahko bi torej bili atentatorji nasprotniki Alžircev, pripadnikov fronte osvoboditve, in bi hoteli na te vreči krivdo za zločinsko dejanje. Ker pa je bilo za akcijo zelo malo časa — po urnikih kaže, da samo 7 minut — je možno, da je prišlo do pomote.

Mogoče so tiste črke napisali pripadniki Alžirskega nacionalnega gibanja, ki je tradicionalen nasprotnik FLN. Mogoče pa so atentatorji tudi pripadniki kake tajne organizacije na skrajni desni.

Toda dasi še ni mogoče nič reči, se je vendar razširila domneva, da bi lahko atentat bil delo organizacij skrajne desnice. Sabotaža naj bi se spravljala celo v zvezo z bližnjim obiskom Hruščeva v Franciji. Ta obisk je povzročil že toliko kritik in toliko groženj v ekstremističnih krogih. Pri tem je treba končno tudi upoštevati, da bo Hruščev s svojim spremstvom opravil dolge vožnje z vlakom; in med uradno določenim programom potovanja je tudi vožnja po železnici Pariz-Azurna obala.

V zadnjem času je v Parizu in drugod eksplodiralo več bomb. Policija ni izsledila oseb, ki so bombe nastavile, toda v bližini je bila skoraj redno napisana beseda «Budapest».

Čeprav gre samo za domnevanja, so vendar tisti, ki so odgovorni za bližnje potovanje Hruščeva, zelo vznemirjeni.

—«»—

Kruto ravnanje «Odbora za blaginjo otrok»

TRENTON (New Jersey), 9. — O čudnem primeru mora razsoditi danes prizivno sodišče New Jerseya: ali lahko 4-letno deklico, ki je razumsko tako razvita, da jo je skoraj mogoče imeti za genija, posinovijo osebe, ki so razumsko povprečne in tudi ne razpolagajo s sredstvi, da bi deklici omogočile nadaljnji študij.

Mala Alice Marie je bila začasno zaupana — ko je imela 10 mesecev — zakoncema Combs iz Old Bridgea. Sedaj je deklica srečna in misli, da je prvorojenka v družini in da ima še dve mlajši sestrici. Toda ko je Alice dopolnila tri leta, sta zakonca Combs pričela postopek za pohčerjenje. Ko pa je ustanova, ki je zakoncema otroka zaupala, zvedela, da je otrok nenavadno nadarjen, se je obrnila na sodišče, ki je na njeno zahtevo proglasilo zakonca Combs za nesposobna za pohčerjenje, ker je njuna intelektualna raven nizka in bi tudi ne imela sredstev za vzdrževanje otroka pri nadaljnjem višjem študiju. Zakonca Combs sta se obrnila na prizivno sodišče. Njun odvetnik je pravilno poudaril, da tudi Abraham Lincoln ni potreboval kakega intelektualnega «entourage» in mu tudi ni bilo treba živeti v izobilju, da je lahko razvil svoj genij. Seveda je odvetnik tudi govoril o duševnem pretresu, ki bi ga morala deklica doživeti, če bi jo odtrgali iz srede, ki jo ljubi.

Značilno je, da se ustanova, ki se je na tako «človekoljuben» način obrnila na sodišče, imenuje «Odbor za blaginjo otrok». Pričakovati bi bilo, da bo tak odbor znal poskrbeti sredstva za otrokov študij, namesto da mu hoče skaliti najnežnejšo mladost. Če je namreč otrok res nadpovprečno nadarjen, bo tudi bolečino toliko bolj občutil. In če je že prvo sodišče izdalo neumestno razsodbo, lahko vendar upamo, da bo prizivno sodišče človeško, čeprav je pri ameriških sodiščih dostikrat tako pričakovanje zaman.

—«»—

Zagonetna smrt sina nemškega generala

PADOVA, 9. — Zalostna slutnja nemškega generala von Hillebrandta je bila potrjena, ko je prišel v Padovo in ugotovil, da je truplo tujega turista, ki so ga našli v nedeljo mrtvega v nekem kanalu, truplo njegovega sina Christiana. Že 18. februarja je Christian, ki je bil visokošolec, odšel na pot v Italijo, pa od tedaj oče ni dobil o njem nobene vesti. Nadaljuje se preiskava, da bi se ugotovile čudne okoliščine, v katerih je mladenič umrl.

—«»—

Zaklad - za otroke

SYDNEY, 9. — Policija je odkrila v neki koči na periferiji Sydneya «zaklad» 18.000 šterlingov (okrog 30 milijonov lir). Iz tega zaklada so nekateri šolarji že več mesecev odnašali denar. Na policiji so povedali, da so odnesli več kot 2500 šterlingov (nad 4 milijone lir) od tedaj, ko so zaklad našli. Kdo je lastnik denarja, je neznano.

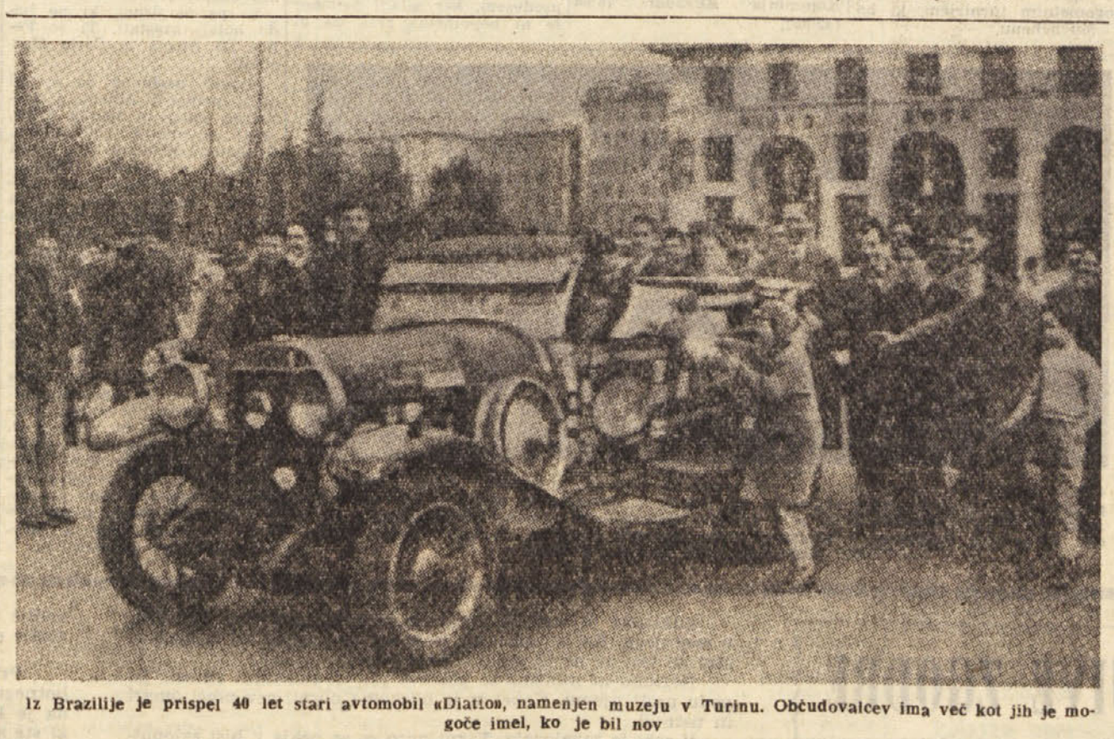

Iz Brazilije je prispel 40 let stari avtomobil «Diatto», namenjen muzeju v Turinu. Občudovalcev ima več kot jih je mogoče imel, ko je bil nov

Zelo zelo hitro se bomo lahko naučili tujih jezikov z elektronskim ušesom

PARIZ, 9. — Pariški otorinolaringolog dr. Tomatis je prišel do originalnih ugotovitev. «Govor posameznika je odvisen od njegovega sluha». Izhajajoč iz te ugotovitve je dr. Tomatis uspel sestaviti «elektronsko uho».

Iznajditelj zatrjuje, da bo ta aparat omogočil naučiti se tujih jezikov z veliko hitrostjo. Pred šestimi leti je dr. Tomatis v poročilu, ki ga je poslal medicinski akademiji, dokazoval, da glas lahko izraža samo to, kar uho sliši. Dokaz za to trditev so na pr. gluhonemi, ki so nemi samo zaradi tega, ker ne slišijo. Dovolj je torej popraviti sluh in popravi se tudi glas. Vzporedno pa je dr. Tomatis študiral tudi pojav spremembe glasu pri osebah, ki delajo sredi ropota.

Toda specialist je prišel še do neke ugotovitve velike važnosti: samo en uhelj — desni ali levi, to je pri posameznikih različno — je usmerjevalec glasu. Človek vodi svoj glas z enim samim uhljem, kakor cilja z enim samim očesom. Jecljavci so po mnenju dr. Tomatisa osebe, ki so deloma izgubile sposobnost svojega uhlja-usmerjevalca. Prva funkcija elektronskega ušesa je torej dati tem normalni govor.

Nadaljnja raziskovanja so specialista dovedla do odkritja, da ima vsak jezik svojo posebno frekvenčno lestvico, ki se ji vsakdo privadi v času otroških let. Tomatisov aparat se prilagodi tem lestvicam. Ko torej gojenci uporabljajo sedaj italijansko, sedaj angleško sedaj nemško uho itd., jim to elektronsko uho pomaga, da si z največjo naglico reproducirajo glasove tujega jezika. Elektronsko uho ponovno ustvarja natančno take pogoje, v katerih se otrok nauči materinega jezika. S tem aparatom se temeljni glasovi kakega tujega jezika asimilirajo pri gojencu v treh ali štirih ponovitvah (namesto v 20 do 30 kot pri klasičnih metodah). Očitno je, da elektronsko uho samo ni dovolj za učenje tujega jezika; treba je študirati tudi slovnico in besednjak. Toda pridobljeni čas pri priučenju izgovarjave predstavlja dragocen napredek pri pouku tujih jezikov.

SZ bi rada priredila svetovno razstavo l. 1967 v Moskvi

LONDON, 9. — Opravnik poslov SZ v Londonu Loginov je obiskal britanskega ministra Profuma, kateremu je izrazil željo Sovjetske zveze, da bi Velika Britanija podprla njen predlog za organizacijo svetovne razstave leta 1967 v Moskvi. Odgovor britanske vlade še ni znan, toda na splošno se domneva, da bo Velika Britanija podpirala prošnjo Kanade, ki namerava v tem letu prirediti svetovno razstavo v Montrealu.

Hruščev je v Kremlju sprejel župana S. Francisca Georgea Christopherja

Margaret in Tony se poročita 6. maja

Na poroko bo povabljenih kakih 2000 oseb

LONDON, 9. — Danes je bilo uradno objavljeno, da se bosta princesa Margaret in Anthony Armstrong-Jones poročila v petek, 6. maja, v westminstrski opatiji. Obred bo opravil canterburyjski nadškof dr. Fisher.

Ker bo poroka samo tri dni pred pričetkom konference ministrskih predsednikov Commonwealtha v Londonu, domnevajo, da bodo ministrski predsedniki častni gostje pri poroki. Se pred uradnim sporočilom je «Daily Mail» že v svoji jutranji številki točno napovedal datum poroke. Včeraj zvečer pa je ta datum sporočila kraljica ministrskemu predsedniku Mac Millanu v buckinghamski palači.

Prevladuje mnenje, da bo poroka princese Margaret ena izmed največjih svečanosti na angleškem dvoru. Povabljenih bo okrog 2000 gostov. Ves obred bo prenašala televizija, s katero bodo povezane televizije zahodnoevropskih držav.

—«»—

Še žive osebe v ruševinah Agadira

RIM, 9. — Ustanova ONMI je nakazala milijon lir mednarodni zvezi za otroke kot prispevek za pomoč otrokom iz Agadira, ki so pri potresu še ostali pri življenju. Razen tega pa je omenjena ustanova poslala z letali obleke in živila za otroke in matere v Agadiru.

Davi so iz ruševin v Agadiru spravili na dan še tri žive osebe.

Te tri osebe so trije Marokanci, ki so kot peki delali pri neki peči. Devet dni so kopali med ruševinami predor, preden so se rešili. Ko sta prva dva prišla do zraka, sta opazila, da tretjega ni z njima. Vrnila sta se in ko sta ga rešila iz situacije, v kateri se je nahajal, so skupaj prišli na površje. Davi so jih našle skupine za dezinfekcijo. Vse te dni so imeli pri sebi le kak datelj. Vsi trije so zelo oslabljeni, vendar njihovo stanje ne povzroča zaskrbljenosti.

V zadnjih dveh dneh je torej bilo 5 oseb rešenih. Iskanje, ki je v zadnjih dneh zastalo, je od včeraj zvečer zopet bolj intenzivno.

—«»—

Morilec, ki se oglaša po telefonu

KAIRO, 9. — Neka telefonistka v telefonski centrali v Kairu je prejela tako telefonsko sporočilo: «Tu govori Mahmud morilec. Nahajam se v Kairu in nameravam ostati tukaj za nekaj časa. Povejte svojemu gospodarju, naj se ne trudi s prestrezanjem telefonskih pogovorov, ker me ne bo nikoli našel.» Tako je Mahmud Amin Soliman sporočil svoj prihod v egiptovsko prestolnico.

Novembra meseca so ga v Aleksandriji aretirali pod obtožbo, da je izvršil 78 ropov z orožjem, toda Mahmud je 1. marca pobegnil, potem ko je prisegel, da bo ubil 17 oseb. Policija ga že ves čas išče in ne ve se, kako mu je bilo mogoče priti v Kairo. Mahmud ima dve pištoli ter 100 nabojev. Zadnji, tako je dejal, bo zanj, potem ko bo prej pobil vse svoje sovražnike. Eno osebo je že umoril in hudo ranil štiri druge. Sicer pa je dokaj prijazen, saj vsak večer po telefonu sporoča svojim bodočim žrtvam njih bližnji konec.

«Jovanka in druge» najprej samo za ženske

Prvi svetovni uprizoritvi novega filma De Laurentiisove proizvodnje «Jovanka in druge», ki bo v Milanu 15. marca, bodo prisostvovale samo ženske, in sicer kakih 2500. Zakaj tako, je navedeno v vabilu, ki ga razpošilja producent, ki tudi organizira svojevrstno predstavo. Tako je v vabilu med drugim rečeno: Ker film prikazuje ljubezensko zgodbo in v imenu ljubezni tudi izraža negativno sodbo o vojni, je predpremiera rezervirana izključno za ženske.

Rock Hudson in Doris Day najbolj popularna?

Združenje tujega tiska je v Hollywoodu izbralo Rocka Hudsona in Doris Day za najbolj popularna igralca in igralko na svetu. Anthony Franciosa je bil izbran za najboljšega igralca zaradi svoje vloge v filmu «Career», Elisabeth Taylor pa za najboljšo igralko na podlagi vloge v filmu «Nenadoma preteklo poletje». Po mnenju združenja so najboljši tuji filmi «Ali nismo čudoviti?, ki je nemške proizvodnje, nadalje «Most», prav tako nemški, «Čudna obsedenost» (Japonska), «Črni Orfej» (Francija-Brazilija) in «Mesto, kjer so jagode» (Švedska). «Ben Hur» je bil izbran kot najboljši film, izdelan v Hollywoodu, «Cesta visokih četrti» (Anglija) pa kot najboljši neameriški angleški film.

Dobri zaslužki s potvorjenimi slikami

V slikarskih krogih v Italiji so spet za afero bogatejši. Pri tem niso slikarji nič krivi, nasprotno, utrpeli so kvečjemu škodo. Policija je zaplenila vrsto slik v galerijah in pri zasebnikih v Firencah, Pratu in Rimu. Slike so se ponašale s ponosnimi imeni Rosai, Omiccioli, Guidi, Morandi in drugimi, a njih avtorji nimajo kaj opraviti s temi slikarji. Pet oseb je v tej zadevi že prijavljenih sodišču. Največ slik je napravil neki bivši medicinec, ki pa je samo prerisoval in kopije prodajal za majhen denar, da je lahko na ta način preživljal družino. Sam pa niti ni vedel, da drugi te kopije prodajajo po 100 do 200 tisoč lir. Rimski slikar Succi je pa svoje slike razstavil in prodal. Ko so nekateri ugotovili, da so zelo podobne slikam Omicciolija, so Succijev podpis odstranili in «podpisali» Omicciolija. Neka potvorjena slika De Chirica je bila prodana za pol milijona, a sedaj je bila uničena, kakor je iz ateljeja nekega rimskega slikarja izginilo 40 risb.

Dirigent Otto Ackermann je umrl

Komaj 51 let star je v Bernu umrl švicarski dirigent Otto Ackermann. Rodil se je v Bukarešti, toda ko je imel 18 let, je bil že dirigent opernega orkestra v Düsseldorfu. Pet let pozneje je postal prvi dirigent opere v Brnu (ČSR), l. 1935 pa je bil imenovan za dirigenta opernega orkestra v Bernu. Po vojni je bil prvi ravnatelj dunajske «Staatsoper» ter «Generalmusikdirektor» opere v Kölnu. Na svojih turnejah je obiskal številne evropske države.

* * *

Mladi dirigent Pierino Gamba je z avtom potoval iz Danske v Belgijo. Nekaj kilometrov od Aarhusa je avto zavozil s ceste v neki jarek, pri čemer se je Gamba nekoliko odrgnil po roki. Pozneje pa je avtomobilu počila pnevmatika in avto je bil zopet s ceste. Tedaj se je Gamba odločil, da s prijateljem, ki je z njim potoval, raje nadaljuje pot z vlakom.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Mednarodna tekma olimpijskih kandidatov

Italija-Švica 4:1 (2:1)

Dobra in včasih odlična igra Italijanov - Slab odpor Švicarjev

BERN, 9. — Na stadionu, kjer si je Nemčija 1954. leta zagotovila naslov svetovnega nogometnega prvaka, je bila nocoj tekma med italijanskimi in švicarskimi kandidati za sestavo olimpijskih državnih reprezentanc. Zmagali so boljši Italijani s 4:1, medtem ko se je prvi polčas zaključil z 2:1 v korist gostov. Reprezentanci sta se predstavili maloštevilnemu občinstvu v sledečih postavah:

ITALIJA: **Alfieri, Noletti, Trebbi; Pelagalli, Salvadore, Beretta; Fogar, Rivera, Tomeazzi, Bulgarelli, Bettini.**

SVICA: **Widerkehr, Stirli, Sternblerger; Scheverer, Oertle, Menet; Ballaman, Gottardi, Duerr, Hoffmann, Gerter.**

Sodnik: **Schicker.**

Stadion je odlično razsvetljen in tudi temperatura ni slaba. Začetek je ugoden za Italijane, ki dvakrat zapovrstjo pokličejo švicarskega vratarja na delo. V 4' Švicarji nepričakovano dosežejo prvi gol. Iz kota pride žoga Duerrju, ki v voleju strelja proti vratom. Žoga se odbije od prečke in Gottardi, ki je v bližini, jo pošlje mimo Alfierija v mrežo. Točno minuto kasneje Italijani izenačijo: Tomeazzi pošlje žogo Bulgarelliju, ki jo spravi z nizkim strelom v švicarska vrata. Italijani se ojunačijo in postajajo vedno bolj nevarni. Rivera pokliče na delo švicarskega vratarja Widerkehra, a tudi Alfieri mora z drzno parado sneti Hoffmannu žogo z noge. Središče igrišča je vedno v rokah Italijanov, ki bi lahko brez posebnih težkoč predrli švicarsko obrambo. Domačini se sicer ostro branijo, a vidi se jim, da jim manjka tehnika.

V 24' Italijani povečajo rezultat: Bulgarelli poda žogo Tomeazziju. Ta vidi prostega Rivero, katerega povabi k akciji. Rivera napravi z žogo nekaj korakov naprej in iznenada strelja. Gol. Proti koncu prvega polčasa sta obe enajstorici popustili, le pri Švicarjih se pozna, da so v boljši kondiciji in bolj sveži.

Drugi polčas je še slabši: Švicarji ne morejo pokazati ničesar, Italijani pa se nočejo utruditi. V 12' se Oertle pri skoku zaleti v Rivero in mora zaradi rane zapustiti igrišče. Njegovo mesto prevzame Gander. Sicer so Švicarji zamenjali v drugem polčasu Resina z Ballamanom. Resin je šel na polkrilo, Gottardi pa se je premaknil na skrajno levo. Tudi Italija je zamenjala Fogarja s Cello. Tudi v tem delu igre so Italijani boljši in njihove akcije bolj konkretne. Rivera doseže tretji gol za Italijo in v 42' je Bulgarelli na vrsti, da z glavo poveča rezultat.

BOKS

Moore-Schoeppner 11. julija letos?

NEW YORK, 9. — Predsednik «Feature Sport Inc.» Jack Fugazy je potrdil, da je svetovalec svetovnega prvaka srednjetežke kategorije Archia Mooreja podpisal pogodbo, s katero je temnopolti boksar sprejel borbo za naslov svet. prvaka z evropskim prvakom Nemcem Erickom Schoeppnerjem.

Schoeppnerjev svetovalec v Ameriki Andy Niederreiter bo odpotoval v Evropo in bo predložil pogodbo v podpis tudi nemškemu boksarju.

Čeprav datum dvoboja še ni določen, je verjetno, da bo ta 11. julija v kakem mestu Yerseya. Mooreju so dali 200.000 dolarjev (130.000.000 lir) garancije, Schoeppnerju pa 50.000 (32.000.000 lir).

Vecchiatto-Charnley za naslov prvaka

LONDON, 9. — Jack Solomons je sporočil, da je evropski prvak lahke kategorije Italijan Mario Vecchiatto pristal na dvoboj za naslov prvaka z Angležem Daveyem Charnleyem. Srečanje bo 29. marca v Wembleyu.

* * *

BALTIMORE, 9. — Boksarski dvoboj v 10 rundah med Rayom S. Robinsonom in Tonyjem Baldonijem, katerega so določili za 2. aprila, bo 25. marca. Dvoboj bo v Chicagu.

KOSARKA

CORDOBA, 9. — Med južnoameriškim košarkarskim prvenstvom je Brazilija premagala Paragvaj 71:64 (37:31) in Kolumbija Ekvador 78:68 (42:35).

Mednarodna prijateljska tekma v Budimpešti

Milan-Ujpest 3:2 (1:1)

Boljša igra Italijanov, medtem ko so Madžari razočarali

BUDIMPEŠTA, 9. — Milanska enajstorica, ki je prišla v madžarsko prestolnico za prijateljsko tekmo z Ujpestom Dozso, je zabeležila zmago, katere ni nihče pričakoval. Moštvo Ujpesta so vsi strokovnjaki hvalili in so trdili, da ima v svojih vrstah najboljše in najbolj nevarne nogometaše, ki bodo prišli v poštev za olimpijsko reprezentanco. Toda danes so pokazali, da še daleč niso dosegli stopnje Puskasa, Bozsika in drugih. Njihova igra je sicer prijetna za oči in je hitra, vendar se napadalci pred vrati izgubljajo v driblingih in niso znali izrabiti vseh ugodnih prilik, da bi žogo poslali proti golu nasprotnikov. Res je, da je Milan mirno in brez nervoznosti nadzoroval posamezne igralce Ujpesta in jim ni dopuščal, da bi iz bližine ogrožali vrata njihovega Gallesija.

Milan je zaigral ležerno in je v začetku le nadzoroval igro nasprotnikov, ki so bili hitrejši, a zato bolj negotovi in netočni pri streljanju. Kasneje so se italijanski igralci prebudili in nato sami diktirali tempo, ki so si ga želeli. Rezultat ni izostal. Čeprav so Madžari prvi prešli v vodstvo, so igralci Milana hladnokrvno nadaljevali z igro in iskali prilike za izenačenje. Ta se je ponudila Occhetti, ki je v 36' presenetil Toroka, kot je 18 minut prej Borzsany presenetil golmana Milana.

V drugem polčasu so Madžari najprej zamenjali Nagyja z Jagodicsem in kasneje Totha s Halapijem. V 21' je Varhidi povedel svoje moštvo zopet v vodstvo s strelom iz enajstmetrovke in 7 minut kasneje je Liedholm na enak način zopet izenačil. Končno je Schiaffino s krasnim golom v 35' postavil rezultat 3:2 in s tem dosegel zmago za domače barve.

Enajstorici sta prišli na igrišče v sledečih postavah:

MILAN: **Gallesi; De Angelis, Zagatti; Liedholm, Maldini, Occhetta; Bean, Galli, Schiaffino, Grillo in Danova.**

UJPEST: **Torok; Rajna, Gyorvari; Szini, Varhidi, Borzsany; Nagy, Gorocs, Szusa, Kuharszky in Toth.**

Priprave za svetovno nogometno prvenstvo

Srečen žreb za Italijo in Jugoslavijo

Od maja dalje kvalifikacijske tekme - V Čilu že pripravljajo nov stadion in naselje, ki bo sprejelo nogometaše

Čeprav je pred nogometaši še olimpijski turnir, le-ta še zdaleč ni tako privlačen, kot svetovno prvenstvo. Ne samo to, da na olimpiadi ne smejo nastopiti profesionalni igralci — temveč tudi kopica drugih, morda zanimivejših športnih dogodkov z olimpijskih iger zatemni pomembnost nogometnega turnirja. Oči vseh nogometnih reprezentanc, torej tudi profesionalnih, so uprte v Čile, kjer bo od 30. maja do 17. junija 1962 finale svetovnega nogometnega prvenstva.

Športni in državni krogi v Čilu se zavedajo pomembnosti tega tekmovanja, zato so značilne besede, ki jih je dejal na tiskovni konferenci sam predsednik Čila: «Sedaj ni čas, da bi o načrtih in projektih za to prvenstvo samo razpravljali, temveč jih moramo izvesti.»

«NOGOMETNA» VAS S 5000 HISAMI

Največ pomislekov — ko so dodeljevali prvenstvo Čilu — je bilo s strani evropskih delegatov zaradi nastanitve reprezentanc. Čilenci hočejo popolnoma demantirati ta pomislek in imajo izdelan načrt za gradnjo posebnega naselja v Santiagu, v katerem bo okoli 5000 hiš. Prvi stanovalci teh hiš bodo tekmovalci, funkcionarji, novinarji in drugi udeleženci svetovnega prvenstva, pozneje pa bodo hiše preuredili v zasebna stanovanja. Tudi za gledalce ni skrbi, saj ima Santiago 500 hotelov. Ti bodo v času prvenstva na razpolago navdušenim gledalcem, ki bodo prihiteli na to največjo nogometno prireditev iz obeh Amerik in Evrope.

Za tekmovanje bodo pripravili po manjših krajih Čila več stadionov za 30.000 do 50.000 gledalcev, kjer bodo odigrane predfinalne igre. Zaključni del tekmovanja pa bo v Santiagu, kjer urejujejo stadion za 100.000 gledalcev in za katerega so prepričani, da bo vedno do zadnjega kotička napolnjen.

PODNEBJE — sovražnik št. 1

Ko so pripravili prvi načrt tekmovanja, so predvideli, naj bi bil zaključni del srečanj od 15. maja do 15. junija. Proti temu terminu pa se je protivila večina evropskih reprezentanc ,češ naj bi tekmovanje preložili za štiri tedne. Čilenci so to odklonili, kajti v juniju se prične v tej deželi obdobje deževja, kar bi lahko močno oviralo potek celotnega prvenstva.

Predsednik organizacijskega odbora Charlos Dittborn je zelo optimistično razpoložen in trdi, da bo tekmovanje prineslo najmanj 1 milijon dolarjev dohodkov več, kot zadnje prvenstvo na Švedskem. Pri tem je že vračunal samo 70 odst. obisk na predfinalnih tekmah, enajst zaključnih tekem pa naj bi odigrali na velikem stadionu v Santiagu.

KVALIFIKACIJSKE SKUPINE

V Baslu so pretekli teden že določili skupine, v katerih bodo odigrane kvalifikacijske tekme za to prvenstvo. Prijavilo se je 60 držav, ki so razdeljene v dve veliki skupini. V prvi je 29 evropskih, 3 azijske in 7 afriških reprezentanc, v drugi pa 7 iz Južne ter 3 iz Srednje in Severne Amerike. Čile kot organizator ter Brazilija kot zadnji zmagovalec imata pravico direktnega sodelovanja v finalu.

V kvalifikacijah, ki bodo odigrane od 15. maja 1960 do 31. decembra 1961 so posamezne države razporejene takole:

I. skupina: Švedska, Belgija, Švica;

II. skupina: Francija, Bolgarija, Finska;

III. skupina: Zahodna Nemčija, Severna Irska, Grčija;

IV. skupina: Madžarska, Nizozemska, Vzhodna Nemčija;

V. skupina: Sovjetska zveza, Turčija, Norveška;

VI. skupina: Anglija, Portugalska, Luksemburg;

VII. skupina: Italija, Romunija ter zmagovalec troboja Ciper, Izrael, Etiopija:

VIII. skupina: ČSR, Škotska, Svob. Irska:

IX. skupina: Španija, Wales in zmagovalec afriške skupine;

X. skupina: Jugoslavija, Poljska ter zmagovalec troboja Japonska, Indonezija, Južna Koreja.

Vsi zmagovalci posameznih skupin se uvrste v finale, poleg teh pa še štiri reprezentance iz ameriške cone ter, kot smo že omenili, Čile in Brazilija.

ITALIJANI IN POKAL «RIMET»

Svetovnega nogometnega prvenstva se bo udeležila tudi Italija. In to upravičeno, saj si je Italija dvakrat osvojila naslov svetovnega prvaka. Če bi se ji nasmejala še ena zmaga, bi prišel «pokal Rimet» v Italijo, ki bi ji ostal v trajno last. Toda isto možnost ima tudi Urugvaj z dvema zmagama.

Italijo sedaj skrbijo kvalifikacijske tekme in tehnični komisar stremi za tem, da najde vsakemu izbranemu igralcu odgovarjajoče mesto v moštvu. Po tridesetih letih se Italija ponovno poslužuje formule, ki ji je pripomogla k dvakratni zmagi na svetovnem prvenstvu, to je z uporabo dveh «oriundov» v enajstorici državne reprezentance. Ta dva bosta Angelillo in Altafini, ki ju bodo preizkusili že v Palermu proti Španiji B. Ni izključeno, da bodo kasneje dodelili tudi Sivoriju mesto v reprezentanci.

Eno je gotovo, da je Italija lahko srečna zaradi ugodnega žreba. V 7. skupini ni nobenih resnih tekmecev ,zaradi česar je možno, da se že dvakratni svetovni prvak le plasira za finalne tekme v Čileju, ki bo do leta 1962.

Po končanih tekmah za čilski pokal, so v Santiagu takoj začeli podirati del starega stadiona, katerega bodo povečali tako, da bodo lahko tribune in stojišča sprejele do 100.000 gledalcev. Na sliki se vidi del podrtih tribun

NAMIZNI TENIS

Zaključen moštveni pokrajinski turnir

V nadaljevanju moštvenega pokrajinskega turnirja v namiznem tenisu je Soffitta premagala Bor A s 5:4. Med posamezniki moštva Bor je bil brez dvoma najboljši Grbec, ki si je zagotovil vse zmage večera.

Turnir je tako zaključen vsaj za igralce Bora A, ki so v tej hudi konkurenci zasedli nad vse zadovoljivo četrto mesto.

Druga ekipa Bora (C) je zasedla v svoji skupini z zmago nad moštvom Don Bosca prvo mesto.

Rezultati posameznih srečanj so sledeči:

Bor A — Soffitta 4:5

Conti - Kovačič 2:0 (21:[...], 21:17); De Nardo - Merlak [...] (17:21, 21:16, 21:17); Crechici - Grbec 0:2 (17:21, 17:21); De Nardo - Kovačič 2:0 ([...], 22:20); Conti - Grbec 1:2 ([...], 19:21, 14:21); Crechici - Merlak 2:1 (21:15, 18:21, 21:11); De Nardo - Grbec 1:2 (19:21, 21:[...], 15:21); Crechici - Kovačič [...] (22:20, 19:21, 21:18); Conti-Merlak 0:2 (18:21, 19:21).

Bor C — Don Bosco 5:1

Cibic - Martinoli 2:1, Ukmar - Emili 2:0, Milič - Runco 2:0, Cibic - Ukmar - Martinoli 2:0, Cibic - Runco 0:2, Milič - Emili 2:0.

Prva etapa dirke Pariz-Nica

Molenaers zmagovalec prve etape Pariz-Gien

Danes etapa na kronometer

GIEN, 9. — Yvo Molenaers je danes prvi privozil na cilj v Gienu, ki je bil postavljen po kratki vzpetini na trgu pred gradom. Belgijec je zmagal zahvaljujoč se sprintu in tudi odlični taktiki, ki jo je uporabil, ko so se najboljši kolesarji po zasledovanju bežeče skupine, komaj oddahnili.

Kakih 55 km pred ciljem sta Riviere in Anglade sprožila ofenzivo, s katero sta presenetila Van Looya, Anquetila, Darrigada in De Bruyneja. Ti so spoznali nevarnost in so se pognali za bežečima, s čimer so potegnili za seboj tudi Venturellija. Po dolgem zasledovanju sta morala Riviere in Anglade popustiti in ko so vsi menili, da bodo lahko nekoliko počivali, je Molenaers, kateremu so sledili tudi drugi, pobegnil.

VRSTNI RED I. ETAPE PARIZ — GIEN (180 KM):

1. Yvo Molenaers (Bel.) v času 4.58'39", 2. Schroeders (Bel.), 3. Ducard (Fr.), 4. Stolker (Hol.) 4.58'50", 5. Van Looy (Bel.) 4.59'24", 6. Graczyk (Fr.), 7. G. Desmet (Bel.), 8. Mortiers (Bel.), 9. Thomin (Fr.), 10. Van Looveren (Bel.), 11. Venturelli (It.), 12. Zoppas (It.), 13. Darrigade (Fr.), 14. Anglade (Fr.), 15. Sorgeloos (Bel.), 16. Keteleer (Bel.), 17. Fournier (Fr.), 18. Cazala (Fr.) itd.

LESTVICA EKIP:

1. Carpano 14.57'27", 2. Faema, 3. Liberia, 4. Helyett 14.57' in 38", 5. Peugeot 14.58'12", 6. Margnat, 7. San Pellegrino, 8. Rapha-Gitane, 9. Mercier, 10. Torpedo.

LESTVICA PO TOCKAH:

1. Molenaers 5 točk, 2. Schroeders 3, 3. Ducard 2, 4. Stolker 1

NOGOMET

BRUXELLES, 9. — Za polfinale nogometne tekme za «Evropski pokal» je žreb določil sledeče pare:

Eintracht iz Frankfurta (Nemčija) ali Wiener Sportklub (Avstrija) proti Sparta Club iz Rotterdama (Holandska) ali Glasgow Rangers (Škotska); Barcelona (Španija) proti Real Madridu (Španija).

Milutinovič bo igral za «F. C. Bayern»

KOELN, 9. — Eden najboljših igralcev, ki jih je Jugoslavija predstavila na svetovnem nogometnem prvenstvu 1954. in 1958. leta, Miloš Milutinovič je podpisal pogodbo z nemško enajstorico «F. C. Bayern».

Milutinovič, ki je bil pred kratkim operiran, se je izselil z dovoljenjem jugoslovanske nogometne zveze.

Prvo tekmo za novo moštvo bo igral med velikonočnim nogometnim turnirjem, ki bo v Muenchenu.

Cilska nogometna reprezentanca se pripravlja za svetovno prvenstvo. Pred kratkim je premagala argentinsko reprezentanco s 4:2, marca in aprila pa bo prišla na turnejo v Evropo. Na sliki je postava, ki se je v zadnjih mednarodnih tekmah najbolj izkazala in sicer: Eyzaguirre, Rodriguez, Livingstone, Luco, Sanchez, Navarro. Čepijo: Moreno, Melendez, Tobar, Sanchez Toro in B. Bello

Od danes do nedelje italijansko smučarsko prvenstvo

Brez olimpijskih tekmovalcev prvenstvo v alpskih panogah

Bo Minuzzova, ki se je vrnila iz Amerike, nastopila?

APRICA, 9. — Vse je pripravljeno v tem zimskošportnem centru med Valtellino in Van Canonico za italijansko smučarsko prvenstvo v alpskih panogah, ki se bo začelo jutri zjutraj najprej z veleslalomom za moške in nato za ženske. V naslednjih dneh, to je v petek 11. in v soboto 12., bo dnevno samo po eno tekmovanje in sicer v slalomu za moške in ženske. V zadnjem dnevu tekmovanja, ki bo v nedeljo, pa bosta tekmovanji v smuku za moške in kasneje za ženske.

Vsega skupaj bo šest naslovov na razpolago in z njimi šest majic s trobojnico. Sedanji prvaki, ki bi imeli možnost, da ponovijo svoj uspeh, so v moški konkurenci Bruno Alberti v smuku, Carlo Senoner v veleslalomu in Aldo Zulian v slalomu, v ženski pa Pia Riva za smuk, Jerta Schir za veleslalom in Giuliana Chenal-Minuzzo za slalom. Vsi ti so se udeležili zimske olimpiade v Squaw Valleyu in so še vedno, razen Minuzzove, za Atlanskim oceanom.

Posebno Alberti, Minuzzova in Riva bi si lahko ponovno osvojili naslov. Tem trem bi lahko dodali Schirovo, ki naslova skoraj gotovo ne bi izpustila iz rok. Paridu Miliantiju in Italu Pedroncelliju se je nudila prilika, da tekmovanje uspešno zaključita, predvsem, ker mladi Senoner še ni popolnoma zrel, da bi ponovil uspeh, ki ga je lani dosegel v Sportinii. Isto se lahko reče za Zuliana. In žal, nobeden ne bo na prvenstvu, o katerem pravijo, da bo zato «polemično». Sicer škode ne bo, ker se ve, kaj lahko pokažejo olimpijci. Sedaj se bo tudi videlo, če imajo v mladih dovolj resnih tekmecev.

So pa še drugi, ki ne bodo hoteli zaostati. Ti so Felice De Nicolo in Carla Marchelli.

Največ naslovov so si do sedaj priborili Alberti z dvakratno zmago v smuku (1958, 1959) in eno v veleslalomu, Giuliana Minuzzo s tremi zmagami v slalomu (1953, 1. 1955 in 1. 1959), z istim številom v smuku (1952, 1953 in 1955) ter z dvema zmagama v slalomu (1951 in 1953), Carla Marchelli z dvema zmagama v veleslalomu (1955, 1957), z 1 v smuku (1954), Pia Riva z dvema zmagama v smuku (1958 in 1959) in z eno v veleslalomu (1959), Jerta Schir z zmago v slalomu itd.

V Squaw Valleyu je bila edina, ki si je priborila kolajno, čeprav bronasto, Giuliana Minuzzo in sicer s 3. mestom v veleslalomu. Italija si je med zimskimi olimpijskimi igrami osvojila nadalje 4. mesto z Rivo v smuku, tri peta mesta z Albertijem v veleslalomu, z Marchellijevo v slalomu in s Schirovo v smuku, dve osmi mesti z Miliantijem v slalomu in veleslalomu, deveto mesto z Marchellijevo v smuku in končno deseto mesto z Minuzzovo v slalomu.

Snežne razmere so dobre in tudi začrtane proge so v odličnem stanju, zaradi česar predvidevajo, da bo tekmovanje teklo brezhibno.

Kot kaže, se tega prvenstva olimpijski tekmovalci, ki so ostali še v Ameriki, ne bodo udeležili. Govori se, da bo tudi Minuzzova obesila smuči na klin in ne bo več nastopala, temveč bo ostala pri svojih dveh deklicah. Nekateri upajo, da se bo Minuzzova vendarle premislila in se še enkrat spustila z blazno hitrostjo (zastonj je ne kličejo «leteča mati») po zasneženih progah novemu uspehu naproti. Za sedaj ni mogoče predvideti ničesar in najbolje je počakati na končni seznam tekmovalcev, ki bo verjetno poln novih in skoraj neznanih imen.

ZA PRVENSTVO REZERV

Triestina-Brescia 3:0

Včeraj popoldne je bila na stadionu pri Sv. Soboti nogometna tekma za prvenstvo rezerv med drugim moštvom Triestine in Brescie. Srečanje se je končalo s 3:0 v korist domačinov, medtem ko se je prvi polčas zaključil z 1 golom prednosti za Tržačane.

V prvem polčasu je bila igra obeh enajstoric precej izenačena. Toda Tržačani so izrabili priliko in so prešli v vodstvo v 12', ko je Demegna, ki je dobil žogo od Mantovanija, streljal v gol.

V drugem polčasu so postali gostje zelo nevarni in so sploh prevladovali na igrišču. Toda njihova premoč ni obrodila uspehov, medtem ko so Tržačani v zadnjih petih minutah igre še dvakrat presenetili Brescio najprej z Vatto v 41' in končno s Colausichem v 45'.

II. evropsko prvenstvo v namiznem tenisu

V Zagrebu izžrebali skupine in pare

Prijavljenih je 20 moških ekip, 21 ženskih in 277 posameznikov

ZAGREB, 9. — V prestolnici hrvatske republike bo od začetka aprila dalje prizorišče II. evropskega prvenstva v namiznem tenisu. Včeraj so organizatorji izvedli v Klubu novinarjev žrebanje skupin in parov, ki bodo nastopili na tej evropski prireditvi. Žreb je bil naklonjen Jugoslovanom, medtem ko za Italijo ne moremo trditi tega, ker je prišla v skupino, kjer so Madžari, Rusi, Čehi in Poljaki.

Za tekmovanje moških reprezentanc se je prijavilo 20 držav. Razdelili so jih v tri skupine z nosilci Madžarsko, Jugoslavijo in Švedsko. V skupinah se bodo vse reprezentance merile med seboj, zmagovalci skupin pa bodo nato igrali v finalu. Skupine so sestavljene takole:

I.: Madžarska, CSR, SZ, Poljska, Belgija, Italija, Wales;

II.: Švedska, Romunija, Avstrija, Vzhodna Nemčija, Danska, Severna Irska, Nizozemska;

III.: Jugoslavija, Zahodna Nemčija, Anglija, Francija, Bolgarija, Švica.

Jugoslavija je lahko z žrebom kar zadovoljna, čeprav prvi komentarji vodstva ekipe niso bili najspodbudnejši. Vsekakor pa je mnogo ugodneje igrati odločilno tekmo za plasma v finale z zahodnimi Nemci, (kljub Freundorferju.) kakor pa s Čehoslovaki in Romuni. Res pa je tudi, da sta ekipi Anglije in Bolgarije v novih zasedbah precejšnji neznanki in ju tudi ne gre podcenjevati.

Ženskih ekip se je prijavilo 21. Razdeljene so v dve skupini, ki ju vodita Madžarska in Anglija. Skupini sta taki:

I.: Madžarska, CSR, Zahodna Nemčija, SZ, Belgija, Avstrija, Grčija, Nizozemska, Švica in Jugoslavija.

II.: Anglija, Romunija, Francija, Švedska, Vzhodna Nemčija, Bolgarija, Danska, Italija, Poljska in Wales.

Zlasti zanimiv bo dvoboj med Angležinjami in Romunkami v drugi skupini, Jugoslovankam pa več kot peto ali šesto mesto v skupini [...] ne pripisuje.

TEKME POSAMEZNIKOV

Organizator je pri žrebu upošteval skupno 227 prijav. Pri posameznih kategorijah bo nastopilo naslednje število posameznih tekmovalcev: moški posamezno 128 (104 tujci in 24 Jugoslovanov), ženske posamezno: 8[...] ([...] tujk in 24 Jugoslovank), 64 moških parov (48—16), 32 ženskih parov (29—3) in 76 mešanih parov (69—7).

V moški konkurenci so za nosilce skupin določili naslednje: 1. BERZCIK (Madž.), [...] SIDO (Madž.), 3. HARANGOZO (Jug.), 4. MARKOVIC (Jug.), 5. LARSSON (Šved.), 6. STIPEK (ČSR), 7. VYHNOVSKI (ČSR) in 8. FREUNDORFER (Zah. Nemčija).

Izmed jugoslovanskih tekmovalcev ima najtežji žreb Harangozo. Že v I. kolu ga bo [...] Čehoslovak Polakovič, v II. [...] madžarski reprezentant [...] bonjyi, za vstop v četrtfinale pa bi moral premagati še zmagovalca srečanja Alser (boljši Šved) - Reti (Romunija).

Za nosilce v ženskem tekmovanju so bile določene: 1. KOCZIAN (Madž.), 2. ROZEANU (Rom.), 3. SIMON (Nizozemska), 4. LANTOS (Madžarska), 5. MOSOCZY (Madžarska), 6. COLLIS-ROWE (Anglija), 7. MATHE (Madž.), 8. KEREKES (Madž.).

Jugoslovanske reprezentantke so v naslednjih skupinah: Dinka Nikolič—Rozeanu, [...]—Collis[...] — Simon in Čović—[...]

Že samo ti skopi podatki o žrebanju za II. evropsko prvenstvo kažejo, da bo konferenca v Zagrebu izredno [...] da, jugoslovanskim ljubiteljem namiznega tenisa pa se obeta [...] jo zares privlačni in kvalitetni boji.

PRETRESLJIVE ZGODBE

IX.

STAVA 2.

John Shawly, sen.

Za odgovor se postave premaknejo zopet za pol koraka, kakor da so na kolescih.

«Dovolj! Ne uganjajte neumnosti!»

Kapetan Stolz bi rad uganil, kako so se častniki tako podaljšali, saj so vsi trije poročniki prej navadne rasti.

Kakor bi bile na vrvici, so se postave zopet primaknile za kratek korak proti postelji.

Kapetan je odgrnil prtič s samokresa in bleda mesečina je mrzlo odsevala od svetlih kovinskih delov.

Postave so se zopet premaknile.

Kapetan je potegnil roko izpod odeje.

Postave so neslišno drsnile za korak proti njemu.

Opri se je s komolcem na levico in segel z desnico na posteljno omarico.

«Če vam šale še ni dovolj, gospodje poročniki, lahko spregovori tale.»

Črni okrov in svetla cev sta se bledo poblisknila. Kapetana je grabila jeza. Tako poceni se vendar ne bo prodajal! In še tako dolgo so ga vlekli! In zdaj nočejo in nočejo razumeti, da je šale, njihove šale, konec. Nočejo priznati, da so izgubili. Če imajo tako trde butice, potem jim je treba podkuriti. In podkuril jim bo, če pri priči ne nehajo. Prave reč, strel ponoči! Saj je vendar vojak! Hiša se bo zbudila. Prišli bodo gledat na vrata, a izgovor se že dobi.

«Še en korak in —»

Zaklopka je škrtnila. Kapetan je držal samokres naperjen v srednjega. Ko bi vedel, ali je podališan zgoraj ali spodaj, bi streljal tja, da ne bi zadel telesa.

Negibno in neslišno so postave vse tri naenkrat zdrsele po podu proti njemu. Kapetan je bliskoma obrnil cev proti omari in ustrelil.

V sobi je zavalovalo. Takoj nato so se nekje v hiši zaloputnila vrata. Postave so se zopet premaknile.

Prazna patrona je zazvončkljala po tleh in cev je bila zopet obrnjena v srednjega.

«Naslednji bo za vas. Zmenili smo se, da je vsaka obramba dovoljena. Če nočete razumeti, prav vam je.»

Postave so zopet zdrsnile, to pot za četrt koraka. Kapetanu se je zdelo, da imajo njegovi tovariši na glavi velike tulce. Pomeril je čisto v vrh srednjega. Zopet je zrak zavaloval. V zgornjem nadstropju je nekaj močno zaropotalo.

Srednji je vzdignil golo koščeno roko in zamahnil proti kapetanu, kakor bi nekaj lovil. Šele zdaj je kapetan videl, da nimajo na glavi tulcev, sicer bi bil moral njegov strel zadeti človeka ravno v čelo. Dim se je še kadil iz cevi, ko je priletela kapetanu na vzglavnik krogla, ki jo je pravkar izstrelil.

Kapetan je molčal.

Prazna patrona je zazvončkljala na pod in zadonel je tretji strel — ta v levega. Levi je zamahnil z roko, kakor bi pregnal muho in izstreljena krogla je priletela kapetanu nazaj na odejo.

«Cin,» je naredila izvržena patrona.

Strel v desnega. Zamah s koščeno roko... krogla prileti še topla kapetanu na prsi.

Avtomat v njegovi roki dela. V sobi se širi duh po smodniku in med njim in velikimi belimi postavami je oblak dima. Zdaj so videti skozi sivkasto kopreno smodnikovega dima še strašnejši.

«Osmi naboj! Še eden!»

Tudi ta prileti nazaj in se odbije od posteljnega končnika.

Postave zdrsijo za dolg korak proti postelji. Zdaj so že čisto blizu. Srednja se je malo zazibala. Vse tri počasi stegnejo bele koščene roke proti kapetanu.

Dolge koščene roke se še niso povesile do višine njegove glave, ko je noč predrl krik, malo podoben človeškemu.

Bele postave so se naenkrat zmanjšale, v hipu so bile normalne človeške velikosti. Stekle so skozi vrata in rjuhe so se vlekle daleč za njimi.

* * *

«Pripovedujte,» je opomnil vojaški sodnik obtoženega pehotnega poročnika Sauerja, «kako je stvar potekala. Vi veste, da je kapetan Stolz znorel in popolnoma posivel zaradi igre, ki ste si jo izmislili vi in ste jo izpeljali s soobtoženima poročnikoma Simmerjem in Pfeiferjem. Zagrešili ste nepremišljeno dejanje proti človeku in — kar je še huje — odvzeli ste naši vojski odličnega častnika kapetana Stolza. — Zapisnikar, ste pripravljeni?»

«Da, gospod major.»

«Poročnik Sauer, sodišče mora imeti vašo popolno in natančno izjavo, zato vas prosim, da mi navedete ves potek do najmanjše podrobnosti.»

Pehotni poročnik Sauer je stal v pozoru pred vojaškim zasliševalcem majorjem von Grafom in ni takoj odgovoril. Videlo se je, da zbira misli. Togi stav vojaške drže v pozoru mu je ohlapel, kakor da se mladi poročnik pripravlja na dolgo pripovedovanje.

«Prosim, poročnik Sauer!»

«V klubu smo igrali karte: kapetan Stolz, poročnika Pfeifer, Simmer in jaz. Odigrali smo že nekaj iger in nam je bilo dovolj. Kapetan Stolz je držal šop kart v rokah in trkal z njim po mizi. S poročnikoma Simmerjem in Pfeiferjem smo trdili, da je vsak človek bolj ali manj dovzeten za strah. Kapetan Stolz nam je ugovarjal. Razgovor se je vlekel in naposled je prišlo med nami tremi in kapetanom Stolzem do stave. Zavezali smo se, da mu našo trditev dokažemo. Kapetan naj bi prispeval protidokaze.

Dolgo smo si belili glave, kako bi stvar izvedli, kajti vedeli smo, da je kapetan Stolz oprezen. Iz njegovega ogorčenega pobijanja naše trditve smo sklepali, da bi bil pripravljen na vse.

Usodnega dne smo se zmenili, da se poročnik Pfeifer in jaz neopazno vrneva z dopusta. Med večerjo smo kapetanu Stolzu izpraznili samokres in ga nato nabili s slepimi naboji. Krogle smo izvlekli iz patron. Vsak izmed nas je tisti večer tiščal v pesti po tri krogle.

Kapetan Stolz je streljal s slepimi naboji — ostalo je vojnemu sodišču znano...»

(KONEC «PRETRESLJIVIH ZGODB»)